

**Dødens
detektiv
takker af
10**

**Fra Kaos
til Navision
7**

**Gennem
bagdøren
til kosmos
6**

CAMPUS

A A R H U S U N I V E R S I T E T

2
31.01.05

Forsker- rekrut- tering

Der er stor forskel på, hvor mange videnskabelige stillinger universiteterne slår op internationalt. Men måske betyder dyre opslag i internationale tidsskrifter slet ikke noget for, hvem der søger.

Den 49-årige professor ved Molekylærbiologisk Institut, dr.scient. Suresh Rattan (bill.) fra Indien, har aldrig sendt en ansøgning til Aarhus Universitet, hvor han nu har arbejdet i 21 år.

– I 99 procent af tilfældene, tror jeg, at forskerne – både til professor- og lektorstillinger – tænker, at stillingen er øremærket til en bestemt person, for det vil være den typiske situation. I hvert fald når der er tale om faste stillinger, siger han.

En ny rapport fastslår, at der er meget lille konkurrence om stillingerne på de danske universiteter. Videnskabsministeriets forslag til en ny ansættelsesbekendtgørelse vil gøre det obligatorisk, at lektorater og professorater slås op internationalt.

Tema side 4-5

Lars Kruse/AU-foto

UK2

Rektor Niels Chr. Sidenius

Sidste nummer af *CAMPUS* omtalte den udviklingskontrakt, som bestyrelsen på sit møde den 11. januar fastlagde som universitetets udspil. Et udspil til Videnskabsministeriet, som vi indleder forhandlinger med i begyndelsen af februar. Men vi forventer ikke store ændringer i forhold til udspillet.

Jeg håber, at alle ansatte og studerende vil besøge universitetets hjemmeside eller på anden måde gøre sig bekendt med forslaget til udviklingskontrakt. Her vil man blandt andet kunne se:

- At UK2's indsatsområder er indlejret i universitetets samlede aktivitet

- At den samlede aktivitet som det afgørende indebærer en fortsat bred varetægelse af de basale opgaver – grundforskning og uddannelse – på et højt kvalitetsniveau

- At den traditionelle parameter for forskningsaktivitet og forskningskvalitet – publicering – fortsat står meget centralt

- At de seks fokusområder inden for forskningen i betydeligt omfang går på tværs af de organisatoriske enheder (fakulteter og institutter)

- At fokusområderne ikke nytegner universitetets profil, men bidrager til at styrke profilen

- At universitetet har en klar ambition om at kunne påvirke og forbedre miljø og effektivitet på studieområdet, uden at det går ud over uddannelsernes kvalitet

- At universitetet vil synliggøre og forbedre sin aktivitet på de nye områder, forskningsformidling og vidensudveksling

- At universitetet vil tage fat på nogle institutionspolitiske spørgsmål

UK2 skitserer mange resultatmål for de fem år. En del af dem vedrører alene 2005, andre skal indfris i 2005 som en forudsætning for at fastlægge det bedste grundlag for indsatsen i 2006-2009. Langt de fleste resultatmål vedrører dog hele perioden. Enhver må bedømme, om det er blevet for detaljeret.

Er UK2 ambitiøs? Uden tvivl, og det skal den også være. Men vurderet i forhold til universitetets potentiale og udvikling i de senere år er UK2 også realistisk. "Ambitiøs realisme" betegner med andre ord tilgangen til den indfrielse af UK2, som universitetet nu står overfor.

Her må ingen være i tvivl om, hvem "universitetet" er – nemlig alle ansatte og studerende. Alle bidragsydere til det færdige forslag fortjener tak. Fra ledelsesmødet på Moesgård i maj sidste år til de sidste møder mellem jul og nytår. Men gennemførelsen af UK2 sker kun på den ønskede måde, hvis alle tager et medansvar på de relevante områder – hvis alle ser og accepterer, at de også kan bidrage til at gøre et stærkt universitet endnu stærkere.

Udviklingskontrakten kan læses i sin helhed på www.au.dk

JUST A MINUTE

Young Scientists Bring News from Supernovas

Two young physicists at the University of Aarhus have attracted international attention with their mapping of the formation of carbon in the first stars. This research was recently published in *Nature*, and now astronomers from around the world wish to obtain their data. By using a newly developed technique in his experiments, Assistant Research Professor Hans Fynbo provided the basic

data about carbon, which PhD student Christian Aaen Diget then used for new calculations of the development of stars and the formation of carbon and other elements in supernovas. They have thus solved a problem that prominent physicists have been working on for fifty years.

The two researchers have calculated that carbon was formed in the first stars

considerably more slowly and in greater quantities than scientists had previously thought. Since carbon is a powerful catalyst, there was a powerful acceleration in numerous processes of the exploding stars, or supernovas, which formed most of the elements that make up the universe, Earth and man.

Few International Job Postings

A new report shows that Danish universities differ greatly in their amount of international job postings. The report, *En forskerstab i forandring* (A changing research staff), shows that the University of Aarhus has the least amount of international postings, but Rektor Niels Chr. Sidenius and the Dean of the Faculty of Natural Sciences, Erik Meinche

Schmidt, sow doubt about the numbers.

The author of the report, Bertel Ståhle, is of the opinion that the significance of international postings should not be overemphasised, since nearly all foreign applicants are already familiar with the university to which they apply. Despite its low score, the University of Aarhus has practically the same number of for-

eign applicants for research positions as the University of Copenhagen.

In a new ministerial order, the Ministry of Science, Technology and Innovation requires that all full and associate professorship positions be posted internationally.

International Spouses Group Spring Programme

Time: Wednesdays 10 am – 12 noon (if not otherwise announced)

Place: Faculty Club, Building 421, 1st Floor, Fredrik Nielsens Vej, next to the Student House (if not otherwise announced)

02 Feb: Welcome & Introductions

09 Feb: *Linguistic World Records* by Peter Bakker, Dept. of Linguistics.

16 Feb: No meeting (winter holidays).

23 Feb: *The Strategies of the Family Policy in the Region* by City Council Member Hans Skou.

02 Mar: Carl Nielsen Mini Concert. Introduction to the Danish composer Carl Nielsen by Bo Marschner, Dept. of Musicology. The Main Hall (building 412). Please be punctual.

09 Mar: Elisabeth DiGiorgio gives us her story: *From Drosendorf to Aarhus*.

16 Mar: Informal Get-together (Featuring – to be announced)

23 Mar: No meeting (Easter holidays).

30 Mar: HCA 200: *Copenhagen at the time HC Andersen lived there* by Vagn Wählin, Dept. of History.

06 Apr: HCA 200: *Multiplicity of genres and voices in the tales of H.C. Andersen* by Jacob Bøggild, Dept. of Scandinavian Studies.

13 Apr: Informal Get-together (Featuring – to be announced)

20 Apr: Informal Get-together (Featuring – to be announced)

27 Apr: Excursion to the Estate Claus-holm Castle (25 km from Aarhus), which dates back to the 1690s. At 10.30 am a guided tour of the castle. Afterwards the landowner Kim A. Berner will tell us how it is to run the estate these days. (Car-pooling, further instructions follow).

Staff and Postgrad Network: Spring Programme

The International Staff and Postgrad Network will start this semester with a welcome dinner Thursday, 10 February at 19.30 at the International Student Centre. Old and new network members are welcome to a delicious buffet and a

chance to hear more about the network and the planned activities. Relax with colleagues in an international atmosphere while enjoying a trip to the beautiful west coast, a visit to ARoS, or a spectacular St. Hans bonfire. For more

information and the full list of planned events please visit www.iscaarhus.dk or contact coordinators Lotte Skovborg 8942 1874 or Stine Skaarenborg 89 42 17 98.

University and Society. Culture and Politics

Lecture series for international staff

Following the strengthening of the international profile, the University offers a series of seven lectures on central university conditions and selected topics on Danish politics and culture. The aim is to make both international members of staff and their families acquainted with the University and the Danish society.

The series is a new and experimental initiative funded by a grant from the Rector and organised by the International Secretariat.

The lectures are free and open to international members of staff and adult members of their families. All lectures are in English and coffee and cake will

be served in the break. See the programme for the first three lectures on page 15.

The last four lectures are scheduled to take place April 5 and 19 and May 3 and 17. The topics will be: the Political System in Denmark, Danish History and Culture, Danish Popular Culture (folk high schools, the Danish Church, leisure activity associations), and a current topic. More information about these lectures will follow.

The lectures take place at the Faculty of Theology, building 441, auditorium 1, room 012, 3.00-5.00 pm unless otherwise indicated in the programme.

Information about the lecture series and an application form has been sent to all departments and the International Spouse Group. Please obtain the form from your department or the ISG and register before Thursday, February 3 at noon.

For more information about the lecture series, contact Hanne Bech or Marianne Gyldendal Mikkelsen at the International Secretariat by tel. 8942 2328 or by e-mail hbe@adm.au.dk, mgm@adm.au.dk.

Anders Correll
Redaktør
T: 8942 2331
M: 2899 2235
ac@adm.au.dk

Helge Hollesen
Journalist
T: 8942 2332
campus@au.dk

Hans Plauborg
Journalist
T: 8942 2334
M: 2899 2234
hhp@adm.au.dk

Sys Vestergaard
Journalist
T: 8942 2335
M: 2899 2577
scv@adm.au.dk

Kasper Thaarup
Studertermedhjælp

Politikernes kneb

Hvordan siger politikerne det, de siger? *CAMPUS* har bedt en forsker i retorik give fem bud på, hvilke retoriske kneb vi som vælgere skal være særligt opmærksomme på i valgkampens slutfase.

VALGRETORIK

Marie Lund Klujeff følger intenst diskussionerne i valgkampen. Ikke så meget for at høre om, hvor mange ekstra milliarder regeringen og oppositionen vil forære forskningen og børnefamilierne, men snarere for at undersøge, hvordan politikerne siger det, de siger.

– Kommunikationseksperter står i kø for at give politikerne gode råd om, hvordan de skal kommunikere mere klart og effektivt, og mange politikere er ret gode til det. Måske endda lidt for gode, siger retorikexperten, der er adjunkt på Center for Retorik ved Aarhus Universitet.

Forenkling

Et klassisk retorisk kneb, politikerne gerne bruger, er at forenkle en kompleks virkelighed.

– Man bør helt rutinemæssigt være på vagt over for en argumentation, der baserer sig på hårdtoptrukne modsætninger. For eksempel hvis statsministeren siger, “at det er simpelthen et spørgsmål om at udvise handlekraft eller blot lade stå til.” Eller hvis Lykketoft siger, “at her står vi over for et klart valg mellem solidaritet og væren sig selv nok.” Så enkelt er det formentlig ikke. Der vil sandsynligvis være alternative måder at se situationen på, siger Marie Lund Klujeff.

Ad hominem

Et andet velkendt retorisk kneb er at gå efter manden i stedet for bolden – det såkaldte *ad hominem*-argument. Her gør man tilslutningen til en persons synspunkt afhængig af, hvem vedkommende er.

– Vi så det i den første partilederrunde, hvor Holger K. Nielsen sagde til Pia Kjærsgaard: “Nu er det dig,

der er sur; du er så sur, så sur.” *Ad hominem*-argumentet er en slags fejlslutning, fordi det afsporer debatten. Men det behøver ikke være en fejl, hvis sagen så at sige er manden. For eksempel kan det være relevant, om politikerens selv efterlever de regler, vedkommende taler for – det kunne være i forhold til hastighedsbegrænsning, forklarer Marie Lund Klujeff.

Standardargumenter

Nogle af politikernes argumenter hviler på en bestemt *topos*, dvs. en fast kliche eller et standardargument. Det kan for eksempel være den om den frie, demokratiske debats ukrænkelighed.

– Den præmis bliver brugt meget flittigt, siger Marie Lund Klujeff.

– Få vil være uenige, men enigheden ophører, så snart argumentationen forlader det generelle niveau og bliver mere konkret. I sin berømte nytårstale fra 2001 hvilede Anders Fogh Rasmussens opgør med smagsdommerne på en sådan præmis: “Der er tendenser til et ekspert-

“ Marie Lund Klujeff om Mogens Lykketoft: **Hans betoning af at være dårlig til at kommunikere ligner også en retorisk strategi.**

tyranni, som risikerer at undertrykke den frie, folkelige debat.”

Tonen

Ofte hører man politikere kritisere tonen i den politiske debat. Noget er blevet sagt for skarpt, synes man. Men tonen er mere end sproglig etikette; den er også en holdningstilkendegivelse.

– En kritik af tonen i den politiske debat vil formentlig også være en kritik af en holdning, man ikke kan lide. Det er karakteristisk, at kritikken af tonen næsten altid anvendes i forbindelse med politisk brandbare emner, forklarer retorikexperten.

Stilistiske spor

Politikere kommunikerer ikke kun med argumenter. De benytter også en række stilistiske spor i taler og kronikker til at få et bestemt publikum i tale eller rettore: for at skabe et publikum. For eksempel skaber Socialdemokraterne med udtryk som “udsultning af velfærdssamfundet” og “minuttyranni” et bestemt publikum.

– Når Lykketoft indleder en sætning med: “Jeg er jo ikke så god til at kommunikere”, bruger han den retoriske figur, man kalder *captatio benevolentiae*, som består i at vinde modtagerens velvilje i anslaget. For dermed siger han, at han er mere ærlig og ikke bruger smart retorik. Men hans betoning af at være dårlig til at kommunikere ligner også en retorisk strategi, siger Marie Lund Klujeff.

Aarhus Universitet har udsendt pjecen *Ekspert-vinkler* om valget 2005, hvor en række forskere fra fire fakulteter, herunder Marie Lund Klujeff, tilbyder forskellige ekspertvinkler på begivenheden. Pjecen kan også findes på adressen: www.au.dk/

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

Uenighed om ny løn

Det nye lønsystem har ført til en større interesse for løn og løndannelse. Der er kommet mere fokus på den enkelte medarbejders indsats, og mulighederne for at rekruttere og fastholde medarbejdere er blevet bedre. Til gengæld har systemet ikke ført til større effektivitet og bedre kvalitet i undervisning og forskning, lyder nogle af konklusionerne i en omfattende evaluering af lønreformen på universitets- og forskningsområdet.

Personalestyrelsen under Finansministeriet og AC har gennemført evalueringen, der viser, at ledelsesiden generelt er positiv over for det nye lønsystem. Tillidsrepræsentanterne er mere uenige om systemet, og de vurderer, at medarbejderne overvejende er negativt indstillet.

Hovedkonklusionerne i de lønstatiske analyser viser:

– I 2003 var ca. 2/3 af de ansatte omfattet af ny løn. Over halvdelen af lektorerne var fortsat på gammelt lønsystem.

– Seniorforskere og lektorer på ny løn tjener lidt mere end deres kolleger på gammel løn.

– Lønudviklingen for professorerne har været større end for de andre grupper.

– Lønspredningen for seniorforskere, lektorer og professorer ansat på ny løn i 2003 var større end den var ved samme stillinger på gammel løn i 1998.

– 76 procent af lektorerne og 88 procent af seniorforskerne modtog i 2003 lokale tillæg. Tillæggene udgjorde ca. 8 procent af disse gruppers lønsom.

– Der bruges primært varige tillæg, men handelshøjskolerne benytter ofte ikke-varige tillæg.

– Mænd og kvinder ansat i samme stilling tjener samme løn. /hp
Se evalueringen på www.perst.dk

JAGTEN PÅ IVÆRKSÆTTERGENET

Lars Kruse/AU-foto

BJERGBESTIGEREN, LEGEBARNET, ARVINGEN, IDEALISTEN, FORRETNINGSMANDEN, GLOBALISTEN OG OVERLEVEREN. Iværksættergenet kan være indlejret i mange personlighedstyper, lød et af budskaberne, da Dansk Industri i samarbejde med Center for Entrepreneurship og Kaospiloterne afholdt konferencen Young Global Entrepreneurs på Aarhus Universitet. TV-studieværten og iværksætteren Clement Kjersgaard var hentet ind som moderator og optrådte i vanlig stil med store armbevægelser iført massiv slipseknude ved det engagerende arrangement, hvor bl.a. en gruppe studerende fra Europastudier og kaospilotuddannelsen fortalte om deres undersøgelse af unge europæeres iværksætterlyst.

Bedre og billigere køb

Universitetet har ansat en mand til at finde et tocifret millionbeløb.

DEN HURTIGE

– Og du er så manden, der skal finkæmme indkøbene på Aarhus Universitet?

– Det stemmer, svarer Søren Hvilsted fra telefonen i Regnskabskontoret. Her rykkede han ind den 1. december for at koordinere indkøb af varer og serviceydelser. Bedre køb til billigere pris, lyder parolen populært sagt. Mulighederne spottede Søren Hvilsted hurtigt ved at skimme regnskaberne.

Et firma sælger samme vare til to kunder på universitet, men til to forskellige priser. Eller en indkøber på universitetet betaler forskellig pris for samme vare hos to leverandører. Alt i alt en merudgift på en kvart million kr.

– Du tjener hurtigt din løn hjem?

– Ja, jeg har da fundet potentialer, der overstiger min årsløn, siger Søren Hvilsted, der kommer fra en stilling som selvstændig konsulent. Han skal lige afvikle et par projekter for Undervisningsministeriet, før han på fuld tid kan kaste sig over den nye opgave i samarbejde med Indkøbsstyregruppen, der har repræsentanter for de fem fakulteter og den fælles administration

– Skal universitetet så til at centralisere sine indkøb?

– Nej, vi vil ikke centralisere noget som helst, men stille aftaler til rådighed på baggrund af brugernes ønsker. Når styregruppen er enig om at analysere et område, finder jeg ud af behovene hos indkøberne på institutter og fakulteter og får det inkorporeret i aftalerne med leverandørerne.

– Og så forhandler du en god pris hjem?

– Sådan vil det nok komme til at gå på lang sigt. Men folk med specialviden skal være med. Vi skal ikke trække aftaler ned over hovedet på indkøberne, men finde ud af deres behov og hjælpe dem til bedre og billigere indkøb. Vi skal også se på indkøbsprocesserne, for her kan der også være penge at spare.

– Hvor mange penge er der så at hente på indkøbspolitikken?

– Vi regner med at kunne spare fem procent på de indkøb, det er muligt at forhandle om. Det er omkring 500 millioner kr. ud af de 800 millioner kr., som universitetet køber af varer og serviceydelser. Så der er 25 millioner kr. at spare.

– Hvem scorer så de penge?

– Det bliver institutterne og fakulteterne.

– Og hvad skal der så ske nu?

– Foreløbig skal jeg ned på Det Naturvidenskabelige Fakultet og præsentere indkøbspolitikken og mig selv. Og så skal jeg høre, hvilke områder de mener, det er værd at tage fat på. Hjemmesiden under “Indkøb” skal også udvikles. Den skulle gerne blive et forum, hvor disponenterne kan få vejledning og se, hvilke aftaler der ligger på forskellige områder – f.eks. møbler eller kopi og print. Et af succeskriterierne må være, hvor mange hits vi får på hjemmesiden. Jo flere, der følger, de får noget ud af at hente information på siden, jo bedre har jeg gjort mit job, slutter Søren Hvilsted.

Mere om indkøbspolitikken på www.au.dk/lokal/indkob

Helge Hollesen / campus@au.dk

Rektor Niels Chr. Sidenius:

Det er min klare opfattelse, at netopslag bruges mere og mere, og derfor er det meget vanskeligt at forstå de tilsyneladende forskelle mellem universiteterne i København, Århus og Odense.

EN FORSKERSTAB I FORANDRING

Rapporten viser bl.a., at:

- Forskerstaben ved danske universiteter voksede med næsten 40 procent fra 1993-2003. Dens sammensætning blev mærkbart forandret i årene 2001-2003, hvor næsten 1800 stillinger som professorer, lektorer og adjunkter blev besat. Det betød, at den såkaldte alderspukkel successivt blev udjævnet.
- Næsten tre fjerdedele af de professorer, lektorer og adjunkter, der blev ansat på de danske universiteter i perioden 2001-2003, var i forvejen ansat ved samme institution.
- Ved 34 procent af professor-, lektor- og adjunkt-ansættelserne i 2001-2003 var der kun én ansøger per stilling. I godt halvdelen af tilfældene var der kun én kvalificeret ansøger.
- Blandt nyansatte professorer i 2001-2003 udgjorde kvinderne 15 procent, blandt lektorerne 29 procent og blandt adjunkterne 36 procent. Kvinderne har tegnet sig for 61 procent af væksten i forskerbestanden siden opgørelsen for 1998-2000.
- Der er i gennemsnit fem lektorer for hver professor inden for humaniora. Inden for sundhedsvidenskab er tallet halvanden lektor per professor.
- Tidsforbruget i ansættelsesprocessen er faldet på de fleste universiteter. Aarhus Universitet er blandt de universiteter, der bruger kortest tid.

Internationale opslag er uden

Der er stor forskel på, hvor mange stillinger universiteterne slår op internationalt, viser ny rapport. Rektor og dekan tvivler på tallene i rapporten.

FORSKERREKRUTTERING

Når der skal ansættes en ny professor, skal stillingen normalt slås op internationalt. Det samme skal lektorater ifølge udkastet til en ny ansættelsesbekendtgørelse, som for tiden er til høring på universiteterne.

Men en ny rapport viser, at der er stor forskel på, hvor mange professorater, lektorater og adjunkture universiteterne laver internationale opslag på. I rapporten *En forskerstab i forandring* udarbejdet af Bertel Ståhle for UNI*C ligger Københavns Universitet i top med 83 procent internationale opslag for professorers vedkommende (51 procent af alle stillinger), mens Aarhus Universitet ligger i bund med 14 procent for professorers vedkommende (7 procent af alle stillinger). Og tallene har

ifølge rapporten været faldende siden 1998-2000.

Internationale opslag defineres som opslag i internationale tidsskrifter eller i andre internationale fora såsom webbase-rede nyhedsgrupper. Opslag på instituttens egen hjemmeside tæller altså ikke med.

Udren på Aarhus Universitet

På Aarhus Universitet forstår man ikke den lave andel af internationale opslag.

– Det er stik imod min opfattelse af, hvad der sker. I nogle tilfælde har vi opslag i internationale tidsskrifter, og rigtig mange opslag bliver lagt på nettet, siger rektor Niels Chr. Sidenius og fortsætter:

– Det er min klare opfattelse, at netopslag bruges mere og mere, og derfor er det meget vanskeligt at forstå de tilsyneladende forskelle mellem universiteterne i København, Århus og Odense. Selvfølgelig er der fortsat opslag, der alene kommer nationalt. Det kan vi gøre noget ved, men ofte er der ganske gode grunde til, at det er sådan. Eksempelvis på områder, hvor det dårligt giver mening at ansætte personer, der ikke

fra den første dag kan tale dansk.

På Det Naturvidenskabelige Fakultet stiller dekanen Erik Meineche Schmidt sig også undrende over for tallene.

– Politikken hos os er, at faste stillinger som absolut hovedregel annonceres internationalt, dvs. i internationale tidsskrifter eller i de internationale faglige netværk, som alle relevante ansøgere har adgang til. Det er klart, at hvis man gerne vil lave en aftale med en person om en midlertidig stilling på tre år, så bøjer vi ikke ryggen på os selv for at gøre hele verden opmærksom på det, siger Erik Meineche Schmidt.

– Desuden viser rapporten jo også, at andelen af udenlandske ansøgere er ret jævnt fordelt på alle universiteterne, så derfor kan det naturligvis ikke passe, at vi stort set aldrig lader det være bekendt uden for landets grænser, at vi har ledige stillinger, fortsætter han.

Ikke afgørende

Ifølge rapportens forfatter, Bertel Ståhle, er det institutionernes selv, der har indberettet tallene, der videregives i rapporten.

Han opfordrer til, at man under alle om-

Netværk gav job

USA trak, men Aarhus Universitet tilbød et godt job. Professor Suresh Rattan er et ikke sjældent eksempel på, at man i forskningskredse bruger netværket til at finde de medarbejdere, man ønsker.

FORSKERREKRUTTERING

Professor, dr.scient. Suresh Rattan fra Indien har aldrig sendt en ansøgning til Aarhus Universitet, hvor han nu har arbejdet i 21 år, og hans job har heller aldrig været slået op. Hverken herhjemme eller i udlandet. I sin tid ledte professor Brian Clark fra Kemisk Institut (i dag på Molekylærbiologisk Institut) efter en forsker, som kunne etablere en forskningsenhed inden for biogerontologi – altså med specifikt fokus på ældningsprocesser ud fra en biologisk forskningsvinkel. Han kontaktede en af verdens førende forskere inden for området på det tidspunkt, professor Robin Holliday i London, som anbefalede ham af spørge en af Robin Hollidays tidligere ph.d.er., Suresh Rattan, der efter sin ph.d. i England var rejst tilbage til Indien.

Held i uheld

Her kunne Suresh Rattan imidlertid ikke få arbejde, for inderne var lige som Danmark ikke rigtig kommet i gang med forskning på det område, og de tre stillinger, han havde fået tilbudt i USA, kunne han ikke sige ja tak til, for den amerikanske ambassade i Indien ville ikke give ham visum. Og så kom brevet fra Aarhus Universitet.

– Jeg havde aldrig hørt om Aarhus Universitet eller Århus, for dér var der ingen, der forskede i mit område. For mig var det held i uheld, som man siger på dansk, at Brian Clark tog kontakt til mig, for værdierne her i Århus og på universitetet passer meget bedre til mig, end de amerikanske ville have gjort, siger Suresh Rattan.

Suresh Rattan har opbygget en større enhed i dag med afgørende resultater, der har givet Aarhus Universitet en markant rolle inden for biogerontologien i kraft af blandt andet Dansk Center for Molekylær Gerontologi. Efter kort tid i Århus fandt Suresh Rattan frem til stoffet kinetin og dets gunstige indvirkning på huden, og i dag er der 50-60 rynkehæmmende produkter fra forskellige mærker, som indeholder kinetin. Og Suresh Rattan er chefredaktør på det internationale tidsskrift *Biogerontology*, som er et af de få videnskabelige tidsskrifter på området.

Bestemt på forhånd

Den 49-årige Suresh Rattan ville sandsynligvis ikke have reageret på et opslag fra Aarhus Universitet dengang for 21 år siden, eftersom han for eksempel slet ikke kendte Aarhus Universitet på det tidspunkt. Det er desuden hans opfattelse, at ikke

mange forskere søger job ud fra de stillingsannoncer, som findes i de videnskabelige tidsskrifter.

– I 99 procent af tilfældene, tror jeg, at forskerne – både til professor- og lektorstillinger – tænker, at stillingen er øremærket til en bestemt person, for det vil være den typiske situation. I hvert fald når der er tale om faste stillinger, siger han.

– Måske ville der komme flere udenlandske ansøgere til midlertidige stillinger. Det vil en udlænding måske overveje, for der er ikke samme opfattelse af, at det er bestemt på forhånd, hvem der skal have jobbet, og det er til at overskue for en udlænding, som måske ikke vil binde sig til ét land.

Suresh Rattan havde ikke selv forestillet sig, at han skulle ende med at blive i Danmark. Han så i første omgang stillingen som et trinbræt til noget andet, men efterhånden som han fik opbygget laboratoriet, blev han mere og mere glad for jobbet og tilværelsen i Danmark – og det til trods for, at han aldrig har fået en fastansættelse.

Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Lars Kruse/AU-foto

Den 49-årige Suresh Rattan har arbejdet på Aarhus Universitet i 21 år. Han spiller klassisk indisk musik på trommer, men da der ikke er mange indere i Århus, som deler hans interesse, har han også i mange år spillet med i et jazzorkester.

betydning

stændigheder ikke lægger for megen vægt på betydningen af internationale opslag.

– Det er ikke så afgørende for antallet af udenlandske ansøgere, om stillingen har været slået op internationalt. En ansøger fra udlandet skal normalt have kontakterne til det pågældende universitet i forvejen for overhovedet at søge stillingen. Det er en overdrivelse, når den nye ansættelsesbekendtgørelse lægger stor vægt på betydningen af, at også lektorater slås op internationalt. Det vil næppe ændre ret meget, mener Bertel Ståhle.

Erfaringer fra SUN

Set fra dekanatkontoret på Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet ser tallene ikke helt forkerte ud.

– De kan godt passe i forhold til vores fakultet. Vi laver normalt ikke internationale opslag i den klassiske forstand i et internationalt fagtidsskrift. Det har vi ikke gjort i mange år. Vi slår dem op i den danske fagpresse, lægger dem på nettet, og i mange tilfælde distribueres de også via det faglige miljø til vores samarbejdspartnere, siger dekan Søren Mogensen.

Fakultetet har ikke haft de bedste erfaringer med traditionelle internationale opslag.

– Vi havde for en del år siden et bestemt professorat, der skulle besættes, og det blev slået op i *Nature* og *Science* osv. Der kom 28 ansøgere, mange fra Langbortistan, hvor folk ikke ved, hvad der ligger i et “professorship”. Flere kom med helt friske kandidateksamen. Det gav et meget langt, tungt og dyrt ansættelsesforløb, og man endte med at ansætte en lokal person, som man i øvrigt hele tiden havde haft i kikkerten, fortæller Søren Mogensen.

Han erkender, at fakultetets procedure ikke lever helt op til ansættelsesbekendtgørelsen. Til gengæld er han ret sikker på, at fakultetet ikke ville få flere kvalificerede internationale ansøgere, hvis retningslinjerne blev fulgt til punkt og prikke.

– Vores udenlandske ansøgere er folk, der kender stedet i forvejen. Sådan vil det være. På den anden side er jeg da ikke stolt over, at vi ikke gør, som vi burde. Nu hvor universitetet har formuleret en internationaliseringspolitik, ligger

laves et stillingsopslag hver eneste gang, der skulle ansættes en lektor.

– Selvfølgelig skal man have det bedste videnskabelige personale, men det er mange gange svært at sikre sig, at udlændingene har de samme kvalifikationer som en optrænet adjunkt. Derfor er det glædeligt, at man kan sikre adjunkterne i de stillinger, de allerede har vist, de kan bestride, siger Erik Strange Petersen.

Tidligere institutleder på Engelsk Karl Heinz Westarp mener, at karrierevejen for unge adjunkter er for snørklet.

– Et adjunktur er en uddannelsesstilling, men alligevel slås det efterfølgende lektorat op. Ofte er det samme forskningsområde, der skal dækkes, så det virker forkert. Problemet opstår, når adjunkten så skal

konkurrere med udenlandske postdocer, der ikke afkræves de samme undervisningskompetencer, siger han.

Skepsis

Dekanen på Humaniora, Bodil Due, mener dog, at det fortsat er vigtigt, at lektoraterne slås op.

– Vi foretrækker opslag af lektorater frem for automatiske videreførelser, fordi det giver os mulighed for at vurdere alle potentielle kandidater til stillingen. Den metode giver i sidste ende de bedste forskere og undervisere, siger Bodil Due.

Hun forklarer, at man med reglerne om undervisningsporteføljer har et godt redskab til at vurdere ansøgere, der ikke har den traditionelle adjunktuddannelse.

– I de fleste tilfælde vil adjunkten

stå lige så godt eller stærkere end en udefrakommende på grund af den forudgående uddannelse. Vi har nogle ansættelsesmæssige forpligtelser, som vi er bevidste om, men vi vil også have mulighed for at afsøge feltet for andre mulige personer til lektoratet. Derfor fungerer stillingsopslag ved lektorater bedst for os.

Hendes dekanakollega på Det Naturvidenskabelige Fakultet, Erik Meineche Schmidt, er enig.

– Selvfølgelig vil vi da gerne beholde de bedste unge forskere i permanente stillinger. Men nu har vi satset stort på ph.d.-uddannelserne de sidste 15 år, så vi har enormt mange kvalificerede folk, og vi skal også have nogle ind udefra. Der skal være en passende blanding, og det tilstræber vi.

der jo også et profileringshensyn i at slå stillinger op, så alle de bedste forskere ser det.

Et svar fra Århus

I sit hørings svar i forbindelse med den kommende nye bekendtgørelse om ansættelser på universiteterne skriver Aarhus Universitet bl.a.:

“Universitetet går principielt ind for en så bred kreds af kvalificerede ansøgere som muligt. Den foreslåede bestemmelse om ‘internationale opslag (af professorater og lektorater) medmindre særlige forhold af faglig karakter gør sig gældende’ risikerer også at medføre en forsinkelse (og fordyrelse) af processen. Visse tidsskrifter har meget lang produktionstid (og er dyre). Universitetet tager for givet, at webopslag kombineret med korte opslag i traditionelle fagblade lever op til kravet, som universitetet i øvrigt fuldt tilslutter sig, og som universitetet ønsker sig større støtte til fra alle relevante myndigheder.”

Rapporten kan downloades på www.uni-c.dk

Hans Plauborg / hhp.adm.au.dk

Tillidsmand ønsker større sikkerhed i jobbet

En forskerkarriere er usikker. Men nye regler kan gøre universitetet til en lidt mere sikker satsning for dem, der ønsker “lektor” eller “professor” stående på visitkortet.

FORSKERREKRUTTERING

– Det er urimeligt, at man som 35-40-årig adjunkt risikerer at blive smidt ud, fordi der dukker et udenlandsk talent op fra gaden.

Fællestillidsmand på Aarhus Universitet Erik Strange Petersen er tilfreds med, at det igen er blevet muligt at videreføre et adjunktur i et lektorat. Det kunne man også før 1984, men siden har der skullet

Alice Hansen

Bodil Due, dekan:

Vi foretrækker opslag af lektorater. Den metode giver i sidste ende de bedste forskere og undervisere.

Holdningsændring

Den samme skepsis hører Erik Strange Petersen fra resten af universitetsverdenen. Han er ked af, at det er den generelle holdning.

– Det er en kortsigtet måde at føre personalepolitik på. Vi vil arbejde kraftigt på at få gennemført en holdningsændring, så adjunkterne sikres bedre, end de er i dag, siger han.

Kasper Thaarup

Gennem bagdøren til kosmos

To unge fysikere har vakt international opsigt med ny viden om vejen fra stjernestøv til menneske. Deres kortlægning af kulstof løser et problem, fremtrædende fysikere har tumlet med i 50 år.

Lars Kruse/AU-foto

STJERNEFORSKNING

To unge fysikere fra Aarhus Universitet har i de seneste uger tiltrukket sig mere end almindelig opmærksomhed i den internationale forskerverden. Fra kernefysikere og astronomer er det strømmet ind med ønsker om at få adgang til det materiale, forskningsadjunkt Hans Fynbo og ph.d.-studerende Christian Aaen Diget har brugt til at fremlægge ny viden om dannelsen af kulstof.

Den præsenterede de midt i januar i *Nature*, hvor de samtidig åbnede for ny indsigt i universets udvikling fra de første stjerner over supernovaer (stjerneeksplosioner) til dannelsen af kulstof og andre grundstoffer, vi alle bærer i os som støv fra stjerner, der eksploderede, længe før Jorden og Solen blev dele af kosmos.

Derfor har stjerneforskere verden over i de seneste uger haft travlt med at fodre deres computere med de nye beregninger fra Institut for Fysik og Astronomi, som udspringer af en unik teknologi til at aflure kulstoffets hemmeligheder og en lige så unik ide om at koble disse hemmeligheder sammen med udviklingen af supernovaer, som har dannet de fleste af de grundstoffer, universet, Jorden og vi selv består af.

Dermed leverer *Nature*-artiklen også svar på spørgsmål, som fremtrædende fysikere – blandt dem Nobelprisvindere – har tumlet med de seneste 50 år.

Beautiful data

– Det bliver spændende at se, hvilken indflydelse vores resultater får i forhold til astrofysikernes udforskning af universets udvikling. Selvfølgelig er det vigtigt for os at publicere i *Nature*, men det kunne være rart også at få eksperternes udmøntning af resultaterne, siger Hans Fynbo, der selv er amatørastronom og valgte fysikstudiet ud fra et ønske om at forstå verden og den tætte sammenhæng mellem stjernerne og de små ting, som han kalder atomkernerne.

Og måske kaster deres resultater noget af sig i løbet af nogle måneder.

– Mængden af mails selv fra prominente steder som Princeton og München kunne tyde på, at forskerne har travlt, siger Hans Fynbo, der har stået i spidsen for forskergruppen. Resultaterne af gruppens eksperimenter har han allerede løftet sløret for på flere konferencer, hvor forskerkolleger anerkendende har betegnet dem som “beautiful data” – og så kan det næsten ikke blive større i den del af verden.

Analysen gør forskellen mellem os og andre, der laver gode eksperimenter, siger ph.d.studerende Christian Aaen Diget (t.h.). Han fik ideen til de beregninger, der gav overraskende nye oplysninger om mængden af kulstof i de allerførste stjerner. Forskningsadjunkt Hans Fynbo stod i spidsen for forskergruppen, der leverede de nødvendige data.

Ind ad bagdøren

For at nå så langt var Hans Fynbo en tur omkring bagdøren for at finde detaljer i kulstofatomkerners egenskaber. De er nemlig forudsætningen for at vide, hvad der for milliarder af år siden skete i centrum af stjernerne, hvor tre heliumkerner smeltede sammen ved ekstreme temperaturer og dannede kulstof. Og de er forudsætningen for at løse det problem, især japanske forskere gennem årtier har arbejdet med: at forstå kulstof som et system.

– Forståelsen af, hvordan kulstof dannes under nogle givne omstændigheder, bidrager til at forstå, hvordan stjerner er skabt, og supernovaer udvikler sig. Og det har betydning for, hvordan de senere tunge grundstoffer i det hele taget er opstået, forklarer Hans Fynbo.

Vejen ad bagdøren bestod i at pumpe energi ind i en kulkerne, så den delte sig i tre heliumkerner og skabte en fission i stedet for en fusion. Metoden er velkendt, men Hans Fynbo fandt frem til en snedig måde, som løste det tekniske problem med at kunne måle heliumkernerne. Desuden udviklede Hans Fynbos forskergruppe nogle specielle detektorer til målingerne.

Mere kul end antaget

– Som kernefysikere skulle vores bidrag til historien egentlig bare være at bestemme egenskaber ved de tilstande, kulstof kan befinde sig i. Andre kunne så tage fat på de astrofy-

siske konsekvenser, som vi normalt ikke er gode til at beregne, fortæller Hans Fynbo om eksperimenterne.

Men sådan gik det ikke. Med i forskergruppen var nemlig Christian Aaen Diget, som sideløbende med den teoretiske analyse af eksperimenterne deltog i et ph.d.-kursus om stjernernes udvikling. Her gik det op for ham, at den nye detaljerede viden om kulstofforstande kunne bruges til at beregne den hastighed, kulstof dannes med ved forskellige temperaturer. Og den unge forskerstuderende havde en metode, som mange forskere i stjerneprocesser nu har bud efter.

– Det har været et problem at forstå, hvordan de tre heliumkerner fusionerer til kulstof i supernovaerne, hvor temperaturen er mange millioner grader. Med den ny viden om kulstof kan vi nu beregne, at det skete væsentligt langsommere end man hidtil har troet. Desuden viser vores beregninger, at der er dannet mere kul i de allerførste stjerner end hidtil antaget. Og da kul er en effektiv katalysator, er en række andre processer i de stjerner accelereret voldsomt, forklarer den 26-årige ph.d.-studerende. Hvad konsekvenserne af den viden bliver, er det op til den fremtidige forskning at afklare.

Mødet i Genève

Det er små fem år siden, Hans Fynbo begyndte at forske i kulstofkernens egenskaber. På det tidspunkt

var han ved CERN – det europæiske atomforskningscenter ved Genève – på et treårigt forskningsophold efter sin ph.d. i 1999. Under overvågningen af et eksperiment fik han pludselig ideen til at komme videre efter sit første eksperiment med kulstoffkernen i Jyväskylä i Finland, der ud over CERN er det eneste sted i Europa, der råder over de accelerators, forsøgene kræver.

– Jeg husker det stadig som en aha-oplevelse, der ramte hårdt. Det sjoveste og den største tilfredsstillelse er jo at få den rigtige ide. Det

“ Hans Fynbo:

Jeg husker det stadig som en aha-oplevelse, der ramte hårdt.

er noget irrationelt, hvor de videre konsekvenser mere er en logisk gennemtænkning, forklarer Hans Fynbo om gnisten til det eksperiment, der i oktober 2001 gik i gang ved CERN.

Her havde Christian Aaen Diget netop været på et af de sommerophold, fysikstuderende kan søge om. Ud over mødet med Hans Fynbo gav opholdet også inspiration til hans bachelorprojekt.

– På CERN blev jeg nærmest blæst ind i kernefysikken, som jeg egentlig havde valgt fra, fordi det er et forholdsvis lille område her på instituttet, fortæller Christian Aaen Diget, der valgte fysikstudiet efter at have deltaget i et par fysikolympia-

der. Han kom med i forskningsprojektet på opfordring fra sin vejleder, lektor Karsten Riisager, der også var med i forskergruppen og nu er ph.d.-vejleder for Christian Aaen Diget, der fra 1. februar fortsætter sin forskeruddannelse i Belgien.

Speciel gruppe

Efter eksperimenterne har forskergruppens arbejde stort set bestået i at analysere og sammenskrive resultaterne. Og selvom kernefysikken er Hans Fynbos primære interesse, udelukker han ikke, at hans fremtidige forskning vil forfølge de astronomiske aspekter.

– Nu har vi jo udviklet redskaber, der gør det muligt at afprøve vores teorier i praksis. Det giver måske nye muligheder for at lave andre eksperimenter bedre eller lave eksperimenter, vi ikke tidligere var i stand til. Så det vil vi helt klart gå videre med, siger forskningsadjunkten, der endnu ikke har en fast stilling på det institut, som han i forhold til den eksperimentelle fysik betegner som “nok det bedste sted i Europa”.

– Gruppen her er speciel, fordi der er en god blanding af eksperimenter, teori og analyse. Der er f.eks. ikke mange eksperimentelfysikere, der kan lave de beregninger, Christian har lavet. For at gøre det godt skal der være et miks af kompetencer. Og det har vi her i Århus.

Helge Hollesen /campus@au.dk

Fra Kaos til Navision

Overgangen til Navision Stat har givet frustrationer på institutterne. Projektleder Anette Svejstrup Petersen forstår reaktionerne, men tvivler ikke på, at fordelene ved det nye økonomisystem nok skal vise sig.

ØKONOMI

Det var ikke et spørgsmål om enten eller. Aarhus Universitet skulle fra 2005 overgå til et omkostningsbaseret regnskab, og det krævede et nyt økonomisystem, som blev søsat den 6. september sidste år.

Men det er ikke kun systemet, som er nyt, det er hele måden at tænke regnskab og budgetter på, der er ny. Alene det, at indtastning af fakturaer foregår decentralt, at man nu skal budgettere på eksternt finansieret forskningsprojekter og udnytte afskrivningsreglerne på indkøbt udstyr m.m., har været en stor omvæltning og øget arbejdspresset på institutterne.

– Jeg synes, at Navision Stat er et godt system. Det rummer en masse muligheder, som vi ikke tidligere har haft, og som godt kan virke overvældende. De mange nye tiltag på økonomiområdet har betydet store forandringer, både centralt og decentralt – så jeg kan godt forstå, at der er en del frustration rundt om på institutterne lige nu, siger projektleder Anette Svejstrup Petersen, der er souschef på Budget- og Planlægningskontoret.

– Der var ingen, inklusive mig selv, der havde regnet med, at vi var nået i mål efter fire måneder. Jeg tror ikke, vi er på plads, før vi har været igennem hele 2005. Først da kan vi overskue alle de funktionaliteter og den fleksibilitet, som Navision Stat giver os, siger hun.

Skyggeregnskaberne skal væk

Et af succeskriterierne ved overgangen til Navision Stat er at eliminere mange af de skyggeregnskaber, som indtil nu har været vigtige styringsredskaber på mange institutter.

– De fleste økonomimedarbejdere vil nok hævde, at det var meget lettere at arbejde med regnskabssystemet Kaos og et skyggeregnskab bestående af diverse regneark. Man skal huske på, at Navision Stat er et fælles standardsystem, som alle skal kunne bruge – og det gør naturligvis en forskel, siger Anette Svejstrup Petersen.

Hun kan godt forstå, at flere af de decentrale økonomimedarbejdere er pressede og klager over de ekstra arbejdsopgaver, de nu har fået lagt i hænderne.

– Der er blevet lagt flere arbejdsopgaver ud til institutterne, men jeg har da en tro på, at mange af de ressourcer, som tidligere blev brugt på at føre et eller flere skyggeregnskaber, nu kan bruges på Navision Stat, så vi alle sammen kan nyde godt af dem, siger hun.

Anette Svejstrup Petersen er ikke et sekund i tvivl om, at fordelene ved Navision Stat nok skal vise sig. Hun tror ikke, at yderligere information havde gjort den store forskel, fordi de fleste problemer først viser sig, når man sidder med det nye system og de nye opgaver. I stedet vil hun nu tage en runde til fakulteterne og institutterne for at samle op på de eventuelle fejl,

Lars Kruse/AU-foto

Projektleder Anette Svejstrup Petersen har brugt mange timer på at informere om Navision Stat siden maj 2003, hvor det blev besluttet, at Aarhus Universitet skulle overgå til det nye økonomisystem.

mangler og problemer, der har vist sig med indførelsen af Navision Stat.

– Det er vigtigt, at vi får bragt de frustrationer, som der er i forbindelse med overgangen til Navision Stat, frem i lyset, så vi kan forholde os til dem og forsøge at gøre noget ved dem, siger Anette Svejstrup Petersen.

Anders Correll / ac@adm.au.dk

Problemer med projektstyring

Skyggeregnskaberne vil bestå, så længe systemet ikke kan håndtere disponering af løn på de eksternt finansierede forskningsprojekter.

ØKONOMI

På Institut for Fysik og Astronomi er det Ruth Laursen med 3 1/2 økonomimedarbejdere, der har det daglige ansvar for, at tallene i regnskaberne passer, og at der er styr på økonomien i de godt 110 eksternt finansierede forskningsprojekter, der lige nu er i gang på instituttet. Hun er en af de godt 120 superbrugere på Aarhus Universitet, der har direkte adgang til Navision Stat, og som dagligt arbejder med økonomisystemet.

Ruth Laursen har kun godt at sige om selve introduktionen til Navision Stat og de kurser, som hun og de andre superbrugere har fået tilbudt. I dag er hun helt tryk ved det nye system.

– Begyndervanskelighederne er

nu overstået, og vi er efterhånden kommet ind i en god rutine med Navision Stat, siger hun.

30 procent mere arbejde

Men det er nødvendigt med forbedringer i Navision Stat. Ruth Laursens store problem er, at systemet ikke kan håndtere disponeringer for løn og overhead (20 pct. afleveres til den fælles drift af universitetet, red.) på de eksternt finansierede forskningsprojekter.

– Her på instituttet udgør de eksterne forskningsprojekter over 80 procent af den årlige drift. Derfor er det et stort problem, at vi ikke kan disponere løn og overhead på disse forskningsprojekter. Det er et must i forhold til projektlederne og de eksterne bevillingsgivere, og vi kommer ikke væk fra skyggeregnskaberne, før vi kan indarbejde alle disponeringer i Navision Stat, siger Ruth Laursen.

Det, at institutterne nu selv skal indtaste alle bilag, har efter Ruth Laursen skøn medført en ekstra arbejdsbyrde på ca. 30 procent i hen-

des lille enhed.

– Vi var i forvejen hårdt spændt for, og med den øgede arbejdsbyrde i forbindelse med Navision Stat er vi nu i gang med at ansætte yderligere en medarbejder, siger hun.

– Jeg forstår ikke, hvorfor der ikke fulgte penge med til institutterne, når man nu decentraliserede indtastningen af bilag. Nu er det jo institutterne, der betaler for, at universitetet samlet set kan få bedre styr på økonomien. Institutternes styring er ikke blevet bedre – tværtimod, siger Ruth Laursen.

Ruth Laursen har stor forståelse for, at universitetet er gået over til et omkostningsbaseret regnskabssystem, og at det tager tid at få det implementeret.

– Vi skal nok gøre, hvad vi kan, for at få Navision Stat til at fungere – derfor er det vigtigt, at vi får forbedret projektstyringsfaciliteterne, siger hun.

Anders Correll / ac@adm.au.dk

Lars Kruse/AU-foto

Afdelingsleder Ruth Laursen er helt tryk ved Navision Stat, men mangler faciliteter til projektstyring.

Fredagsbarer under angreb

Restauratørerne kalder fredagsbarerne på universitetet konkurrenceforvridende. Men den holder ikke, svarer de studerende.

Først var det Studenterhuset i Toldboden, der blev kaldt for "storbar", og nu har restauratørerne i midtbyen kastet opmærksomheden på universitetets fredagsbarer. Dårlig adgangskontrol, gratis husleje og renovation og en udvikling hen imod restaurationsdrift er ifølge Carsten Kruuse, informationschef i Brancheorganisationen Danmarks Restauranter og Caféer (DRC), nogle af problemerne. Derfor har DRC bedt Bevillingsnævnet tage sagen op på næste møde. Resultatet er, at nævnet på et møde den 17. marts tager en principdrøftelse af emnet. Thomas Gregersen, formand for fredagsbarernes paraplyorganisation, mener ikke, der er noget at komme efter.

– Politiet har undersøgt fredagsbarerne og har ikke fundet ulovligheder i bevillingerne. Derfor handler det her måske mere om vores priser, som de dyre barer ved åen ikke kan matche. Studerende har ikke råd til at betale restaurationsbranchens priser, og hvis man tror, at lukning af fredagsbarerne sender flokke af studerende på cafe hver fredag, tager man fejl, siger han.

Studiemiljø

– Efter min mening er hele sagen en eftervirkning af kritikken mod Studenterhuset. Fredagsbarerne er en lille fisk i det her spil, men vi er lette at angribe. Det er, som om de prøver at ramme alle konkurrenterne på én gang, siger Thomas Gregersen.

Han lægger vægt på fredagsbarernes betydning i forhold til studiemiljøet og universitetets evne til at tiltrække nye studerende.

– Hvis man vil profilere Århus som en studieby, så må man også tillade det sociale miljø omkring fagene, og her spiller fredagsbaren en vigtig rolle. Det fungerer i København, Aalborg og Odense, så hvorfor ikke også i Århus?

Thomas Gregersen arbejder sammen med Studenterrådet om koordinering af sagen på universitetet. Studenterhus Århus har ligesom DRC søgt foretræde for Bevillingsnævnet.

Kasper Thaarup

De sjældne syn

Film skal ses i biografen, siges det, men sjældne film skal ses i Auditorium E på Institut for Matematiske Fag. Her holder den 52 år gamle Århus Studenternes Filmklub til.

DFI / Billed- og Plakatarkivet

Die ASTA kan opleves, når Århus Studenternes Filmklub viser stumfilmklassikeren *Afrunden*.

MUSEUMSFILM

Når dagens forelæsninger er slut, ruller filmperler hen over lærredet i Auditorium E på Institut for Matematiske Fag, bygning 533. Det er Århus Studenternes Filmklub (ÅSF), der to til tre gange om ugen i semester månederne viser sjældne film. Filmene kommer fra arkiverne i Det Danske Filminstitut/Cinemathek i København og bliver kun vist der og så i ÅSF. Siden 1953 har filmentusiaster i Århus haft det privilegium at kunne forvente sjældne syn – og gensyn, når filmklubben lancerede endnu en sæson. I efteråret blev der bl.a. vist en stribe Robert Altman-film, og en film som Leni Reifenshtals *Triumph des Willens*, der anses for at være verdens mest berømte nazipropaganda-film, blev sæsonens største publikumsmagnet med 100 solgte billetter. I den kommende sæson vises en række Jean-Luc Godard-film, og sædvanen tro er der et par stumfilm på programmet, som f.eks. *Afrunden* med Asta Nielsen.

Snød sig med

I 1970'erne og 1980'erne var interessen for de eksklusive filmsyn så stor, at ÅSF måtte vise filmene to gange pr. aften. Nu er der én forestilling pr. aften, men der vises stadig tre film om ugen i den første halvdel af sæsonen og to film om ugen i den anden halvdel.

– Vi viser mange af de samme filmklassikere i dag, som vi viste i 70'erne og 80'erne, men i dag er det ikke så eksklusivt. Hvis man virkelig gerne vil se en film, så kan man skaffe den på dvd eller video. Dengang var det enestående at kunne se de film – det var sidste chance i 10-20 år. Man sørgede virkelig for, at man ikke kom til at lave en anden aftale de aftener, fortæller den nuværende formand for ÅSF, Ole Caspersen.

I år er det 30 år siden, han første gang så film i ÅSF. Det var som 14-årig – og han snød sig ind, for reglen var og er, at man skal være 16 år for at blive medlem af klubben. Senere – i 1981 – blev Ole Caspersen frivillig i filmklubben, og det har han været uafbrudt siden. De mange år til trods kan han ikke bryste sig af at være det medlem af bestyrelsen, der har været med længst. Det er til gengæld Niels Peder Weisberg, som kom med i 1966 og i øvrigt underviser i film- og tv-historie på Informations- og Medievidenskaben.

Lån til Malmros-debutfilm

Medlem af ÅSF-bestyrelsen var også en gang daværende studerende og senere filminstruktør Niels Malmros, og filmklubben har sin del af æren for, at han faktisk blev filminstruktør.

– Det var hos os, han tabte sit hjerte til film, og filmklubben gav ham i begyndelsen af 1970'erne et lån, så hans første film, *Lars Ole 5.c.*, kunne udsendes i flere kopier, fortæller Ole Caspersen.

ÅSF drives af frivillige. Bestyrelsens medlemmer sørger for at sammensætte sæsonens filmprogram, og når filmene vises, er det også bestyrelsesmedlemmerne, der sidder og sælger billetter. Første gang i år bliver den 14. februar til *Åndeløs* af Jean-Luc Godard. Filmklubben har sin egen hjemmeside, <http://home.imf.au.dk/filmklub/>, hvor man kan se det samlede program, betingelser og billetpriser.

Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Lærerig arbejdsferie i USA

De studerende efterspørger kompetencer – dem kan man blandt andet udvikle ved at tage til USA og arbejde som frivillig i en sommerlejr for børn.

SUMMER CAMP

Tager du barnet i hånden, tager du moren ved hjertet. Det er, hvad danske unge, der tager til USA som frivillig arbejdskraft på sommerlejre for børn, oplever. Når de er færdige med 10 ugers camp-arbejde i august, har de stadig visum til november, og her venter bunkevis af billige oplevelser – hvis de vil.

– Vil man ud og være turist efter arbejdet i lejren, ringer man til forældrene til Charleen, Mike og så videre og fortæller dem, at man har haft deres børn i lejren og spørger, om man må komme og overnatte hos dem, og de siger ja. Man får mad; det koster ingenting, og de køber garanteret også én rundt til en masse oplevelser. De er uforskammet gæstfri, forklarer den 28-årige Morten Husted, 1. årsstuderende på Aarhus Universitet og

medlem af organisationen DUTA, der hvert år sender danske unge mellem 20 og 30 år til summer camps i USA.

Giver kompetencer

Siden 1950'erne har lejrene søgt unge fra hele verden til arbejdet med at gøre de amerikanske børns verden større. Til gengæld kan de frivillige skrive oplevelsen – og ikke mindst en række ikke ubetydelige kompetencer – på cv'et, mener Morten Husted.

– Man får en masse erfaring med organisation, samarbejde, pædagogik og undervisning. Det er uden tvivl et hårdt job, men også et fedt job.

Morten Husted var selv frivillig i en sådan camp ved Lake Michigan i USA i 1999, og siden har han været med til at rekruttere unge til lejrene.

– Det er en billig måde at opleve USA på. Det koster 6000-8000 kroner for fly, visum, forsikring og DUTA, men man får refunderet to tredjedele af flybilletten tur/retur, og derudover får man en symbolsk løn for at være i camp'en, så det kan næsten gå i nul rent økonomisk, siger Morten Husted.

Som "camp counselor" får den frivillige ansvaret for 4 til 10 børn, som ved-

Den 28-årige Morten Husted var i USA og arbejde i en summer camp for børn for seks år siden. Han anbefaler medstuderende at prøve det samme – det giver både oplevelser og jobrelevante erfaringer.

Lars Kruse/AU-foto

kommende bor i hytte med.

– Hytten er typisk en træhytte med køjesenge. Det er ofte forholdsvis primitivt, og det er en god ide at tage en lomelygte med. Der er ingen strøm i hytterne, fortæller Morten Husted, der dog tilføjer, at det er der i fælleslokalerne, hvor der er bad og toilet, og hvor måltiderne serveres.

Ikke støtte til Bush

– Det er counselors opgave at sørge for børnene. At de kommer op om morgenen, får børstet tænder og møder op til de aktiviteter, som de har meldt sig til. Desuden skal de sørge for aktiviteter for børnene i løbet af dagen og om aftenen, forklarer han.

Sommerlejr for børn er en udbredt og gammel tradition i USA. Camp'en ligger typisk afsides ved sø og skov og tilbyder alle mulige aktiviteter som sport, leg, teater, billedkunst og musik. Børnene deltagere gerne i to-tre uger, hvilket forældrene betaler for. Selv om arbejdskraften er frivillig, koster det at drive lejrene, som ofte drives af KFUM, fortæller Morten Husted.

– Man skal ikke være bange for, at det er Bush-regeringen, man putter penge i ved at arbejde som frivillig i lejrene.

Se yderligere på www.duta.dk

Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

I januar 2005 landede Huygens som den første rumsonde nogensinde på Saturns største måne, Titan. Billedet her er en illustration af Huygens på dens færd ned mod Titan.

Tæt på Titan på Steno

Verden fik i december 2004 de første billeder af landskabet på Titan takket være blandt andet teknologi fra en Århus-virksomhed. Titan-månelandingen var tema, da Steno Museets planetarium i januar holdt fuldmåneaften.

FORSKNINGSFORMIDLING

Begrebet “eksport” får en helt vild dimension, når det produkt, man laver, skal i brug 1,2 milliarder kilometer fra Jorden. Den situation kender teknologivirksomheden Terma, som blandt andet har leveret et “vækkeur” til månelandingen på Titan, Saturns største måne. Det var dette “vækkeur”, som vi vender tilbage til senere i artiklen, og Titan-landingen i januar 2005 generelt, der var temaet, da planetariet på Steno Museet sidst i januar holdt sin månedlige fuldmåneaften.

– Denne fuldmåneaften bliver lidt speciel. Vi plejer at starte med noget om månen og med at se den på stjernehimlen, men det gør vi ikke af to grunde. For det første skal vi i aften tale om en helt anden måne – Titan, og for det andet kan vi slet ikke se månen, for månepæren er sprunget, indledte planetarieleder Ole J. Knudsen, som senere tilføjede, at det med at sprænge pærer var noget, som planetariets højtskattede medarbejder – det sorte troldeagtige tøjdyr Elmo – sørgede for!

Det lille tekniske uheld med den manglende måne kom ikke til at forstyrre aftenens program. Ingeniør Hans Jensen fra Terma forklarede, hvordan missionen til Titan var forløbet. “Mission completed”, ville være den korte udgave. Det seks ton tunge fartøj Cassini, som NASA har investeret 18 milliarder kroner i, blev sendt af sted fra Jorden i 1997 og nåede den 1. juli 2004 frem til Saturn med en fart på mere end 11 kilometer pr. sekund.

– Det svarer til at komme herfra til Hinnerup på ét sekund, perspektiverede Hans Jensen.

Med sig på afrejsen havde Cassini et ekstra fartøj, rumsonden Huygens, som den europæiske rumorganisation ESA har sat 4,6 milliarder kroner i. Den 25. december 2004 forlod Huygens sit moderfartøj og begyndte sin selvstændige færd mod Titan, som Huygens skulle lande

på. Det var ikke helt tilfældigt, at det skete den 25. december – faktisk overhovedet ikke.

Vækkeuret virkede

Tidspunktet var altafgørende for, at Cassini, der i øvrigt fortsatte sin egen rejse i kredsløb om Saturn, kunne følge med i Huygens’ månelanding og sende informationer til jorden om den, inden den selv forsvandt ned bag Titans horisont og dermed lod Huygens ude af syne og kontakt. Det er her, “vækkeuret” fra Terma kommer ind i billedet. Det skulle sørge for netop at vække Huygens, når den nåede frem til Titan. Der ville kun gå tre-fire timer, før kontakten med Cassini blev afbrudt, og Huygens skulle nå at lande, så man fik de billeder af Titans overflade og øvrige informationer om Saturns måne, man håbede på at få for de 4,8 milliarder kroner, der var investeret i Huygens.

– Alt forløb, som det skulle. Huygens kom af sted til tiden. Vores ur fungerede, og Huygens fik bremsed ned fra 22.000 kilometer i timen til 1400. Det kræver et varmeskjold, som Huygens senere skød af. Det skulle sikre Huygens mod de 1800 grader, den ville blive udsat for, inden den nåede Titan, hvor vi regnede med, at der ville være 180 minusgrader. Jeg tror nok, temperaturen blev målt til 179 minusgrader, så det var ret præcist, forklarede Hans Jensen fra Terma.

Kriller i maven

Ved landingen sank Huygens omkring 20 centimeter ned i noget, der ligner sand og sten, og fik taget billederne, inden den selv bundfrøs og nu står som et europæisk monument på Titan. Billederne blev rigtig fine, og de giver “kriller i maven”, som planetarieleder Ole J. Knudsen udtrykte det, på såvel professionelle som amatør-astronomer, som har kastet sig over de 350-360 billeder, missionen har bibragt verden og den videre forskning i Titan og den tætte atmosfære.

Da Cassini forlod Huygens af syne, begyndte

den at sende informationerne til Jorden, hvor de var tilgængelige 6-7 timer senere, og tre dage senere blev alle billederne fra månelandingen lagt ud på internettet. Ole J. Knudsens første reaktion på synet var, at det lignede en strand, og han fik ret. Landskabet på Titan minder om en overflade med hav, som i dette tilfælde er flydende metan, og der er strandbred med noget, der ligner sand og “sten”, som består af frosset vand, men som har hårdhed som sten.

– Vi mangler ord. Det ene kameras linse blev for eksempel ramt af noget i forbindelse med landingen. Det ligner en klat “mudder”, og vi kan se på billederne, at klatten tørrer ud. Men vi kan ikke sige, hvad det er, fortalte Ole J. Knudsen, som også har den fornemmelse, at det måtte have sagt “flump”, da Huygens landede:

– Sådan ser det ud, synes jeg.

Fang et stjernesud

Astronomer vil fortsætte deres undersøgelser af billederne fra Titan, og Cassini vil fortsætte sit kredsløb omkring Titan, så der vil komme flere informationer i de næste tre-fire år.

Og i mellemtiden vil der komme flere fuldmåneaftener på Steno Museet. Der vil komme en ny pære i stjerneprojektoren, så månen igen kan ses i planetariekuplen, og aftenene vil igen (blandt andet) handle om Jordens egen fuldmåne, der indtræffer med sit vanlige interval på 29 et halvt døgn. Næste gang er den 24. februar, hvor temaet er meteoritter og stjernesud – “Kan man fange et stjernesud?”, lyder overskriften. Når det spørgsmål er besvaret, er der musik under stjernehimlen.

Se mere om planetariet på Steno Museet på: <http://www.stenomuseet.dk/planet/index.htm>

Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Alle vil til Skagen

FERIEHUSE

Sommerferien skal planlægges nu, hvis den skal holdes i et af universitetets feriehuse. Der er rift om “de populære uger de populære steder”.

– Hvis man vil holde sommerferie i et af universitetets feriehuse, vil det være en god ide ikke at vælge Skagen i uge 28 og 29, for det er der rigtig mange, der gerne vil. Det er derimod en god ide at sprede sine ønsker, siger erhvervssproglig fuldmægtig Birgit Svenningsen fra Ferienfonden ved Aarhus Universitet, der administrerer udlejningen af universitetets feriehuse.

Fordelingen af feriehusene i sommerferieperioden foregår via lodtrækning, fordi der ofte er sammenfald i ønskerne. Får man ikke sine ønsker opfyldt i første omgang, er slaget imidlertid ikke helt tabt, lover Birgit Svenningsen.

– Man kan altid ringe og høre, hvilke huse der er ledige hvornår. Folk er generelt gode til at finde alternativer, siger Birgit Svenningsen.

I hele 2004 var der 180 ansøgere, der gerne ville leje et feriehus, og de 100 endte med at finde et hus og et tidspunkt, der passede.

Lejepriserne er fastsat, så omkostningerne til vedligeholdelse af husene dækkes ind, og så der fra tid til anden bliver mulighed for at investere i nye huse eller lejligheder. Senest er der investeret i endnu en lejlighed i København – denne gang på Amager – og i Skovfogedhuset på Sandbjerg.

Lejeprisen er i øjeblikket den samme året rundt i universitetets huse, men Ferienfonden overvejer, om den skal være højere i højsæsonperioderne og lavere andre tider på året. Det kunne gøre det mere attraktivt at leje husene uden for sæsonen.

Se i øvrigt annonce side 14 og www.au.dk/feriefond/

Sys Christina Vestergaard / scv@adm.au.dk

Halbold og fitness til salg

Foråret nærmer sig og med det Aarhus Universitetssports traditionelle turnering i indendørs fodbold.

Fodboldfreaks, studie- og læsegrupper og for den sags skyld alle andre kan være med i den traditionsrige turnering, der afvikles i Bellevuehallen fra uge 8 til uge 18. Herefter kåres universitetsmestrene ved finalstævnet i uge 19. Hvert hold betaler 500 kroner for at deltage og skal tilmelde sig på AUS-kontoret i Studenternes Hus senest den 16. februar.

Det er også nu, studerende med hang til motionsrum kan begynde at forberede sig på et ophold i den kø, der traditionelt hober sig op i Studenternes Hus, når universitetssporten sælger medlemskaber til sit motionscenter i Finlandsgade. Salget begynder den 14. februar kl. 13-14 på kontoret i Studenternes Hus. Ugen før kan nuværende medlemmer forny medlemskortet samme sted.

Mere om fodbold og anden motion på www.aus.dk

UNI-NOTER**RUC SKÆRPER
INTERNATIONAL PROFIL**

Roskilde Universitetscenter har lanceret en naturvidenskabelig basisuddannelse, hvor al undervisning foregår på engelsk. Uddannelsen består af en to-årig grunduddannelse og et års specialisering. Naturvidenskab på Aarhus Universitet har indtil videre kun kandidatuddannelser, hvor undervisning udelukkende foregår på engelsk, men en række bachelorkurser udbydes på engelsk eller med mulighed for engelsk, hvis der er udenlandske studerende på holdet. /scv

FORSKNINGENS DØGN

Forskerne skal ud og møde folket. Supermarkeder, kantiner, caféer og arbejdspladser skal i et døgn være fora for formidling af videnskab og teknologi, når Forskningsdøgnet afvikles den 12. maj.

For at vække nysgerrigheden og interessen for forskningen skal forskerne den dag sætte de abstrakte begreber i forhold til konkrete emner med relation til hverdagen.

Initiativet lanceres af Videnskabsministeriet som en årligt tilbagevendende begivenhed på anbefaling af den tænketank, videnskabsminister Helge Sander nedsatte for at få ideer til formidling af forskningen.

I forbindelse med initiativet opretter ministeriet en hjemmeside, hvor man kan læse om arrangementer og tilmelde sig en mailingliste. /hh
www.forskningsdoegn.dk

**KVINDER DÅRLIGE
TIL VIDENSKAB**

Rektor for Harvard University Lawrence Summers har vakt stor furor ved at udtale, at mænd biologisk set er mere disponeret for matematik og naturvidenskab end kvinder. Diskrimination er ikke en hindring for kvinders akademiske karriere. Kvinder er blot ikke så dygtige som mænd, sagde Summers på en konference om kvinder og minoriteter i videnskaben. Flere kvinder udvandrede derefter fra konferencen i protest. I Summers' rektorperiode er antallet af kvindelige forskere, der har fået ansættelse på Harvard University, faldet fra 36 procent til 13 procent. /hp

SUPERUNIVERSITETER

Forskning og uddannelse skal samles på få "superuniversiteter" med de dygtigste lærere og største ressourcer, lyder anbefalingen fra en række fremtrædende forskere og koncernchefer.

–Det er særdeles uhensigtsmæssigt, at man kan læse de samme ting på mere end to universiteter. Ressourcerne bliver for spredt, og de enkelte universiteter får svært ved at hævde sig, siger Mads Krogsgaard, præsident for Akademiet for de Tekniske Videnskaber og koncerndirektør i Novo Nordisk, til dagbladet *Politiken*.

Dansk Industri foreslår desuden i en ny rapport, *Erhvervspolitik til tiden*, at der etableres en central pulje, hvor universiteterne kan søge om midler til elitekandidatuddannelser. /hp

Lars Kruse/AU-foto

Professor, dr.med. Markil Gregersen gik fredag den 28. januar af som statsobducent på Retsmedicinsk Institut ved Aarhus Universitet, hvor han blev uddannet i 1961 og har arbejdet i næsten 45 år.

Spændende liv blandt de døde

Statsobducent Markil Gregersen, der netop er fratrådt sin stilling på grund af alder, er nærmest indbegrebet af Retsmedicinsk Institut. I hans godt 40-årige virke har identifikation af døde været et af hans specialer, og han håber at fortsætte som aktiv retsmediciner, selvom han er blevet pensionist.

AFSKEDSPORTRÆT

Under normale omstændigheder ville statsobducent Markil Gregersen have været i Thailand for at identificere lig efter flodbølge-katastrofen. Han var i 1990 med til at identificere de 158 ofre fra Scandinavian Star-brandkatastrofen og ofrene fra den norske flyulykke i Skagerrak i 1989, og han har obduceret lig fra en lang række forbrydelser, som tv-seere senere har kunnet opleve i en fiktionsudgave i tv-serien *Rejseholdet*.

Men i forbindelse med Tsunami-opgaven måtte Markil Gregersen "nøjes" med at organisere det hold af kolleger, som blev sendt til Thailand kort efter katastrofen. Hans afbud til det, Markil Gregersen ellers betegner som en spændende opgave, skyldes, at han rundede 70 år den 16. januar og af den grund træder af som statsobducent på instituttet.

– Det er en spændende opgave. Den ligner vores daglige arbejde på den måde, at vi er vant til at have med for eksempel strandvaskere og indebrændte at gøre, men det er især en vigtig opgave, fordi det betyder meget for folk at få begravet de døde, så de ikke bare bliver begravet som uidentificerede, siger nu forhenværende statsobducent, professor, dr.med. Markil Gregersen fra Retsmedicinsk Institut på Aarhus Universitet.

Døden er livets realitet

Identifikation har været et af hans særlige interesseområder, og siden 1989 har han været med i den centrale danske identifikationsgruppe, som tager ud til større opgaver som

katastrofer, flystyrt osv. hvor der er mange ofre. Døde mennesker i ofte ubehagelige tilstande har været en stor del af Markil Gregersens liv.

– Jeg har set forfærdelig mange døde, men det er jo livets realitet, at man skal dø. Og så er der altså nogle, der kommer hertil og bliver undersøgt, så man kan sige, at det er et arbejde som alt andet. Jeg synes, det ville være meget værre at skulle fortælle folk, der har kræft, at de skal dø, siger Markil Gregersen.

Første gang, han var ansat på Retsmedicinsk Institut, var i 1961 i et halvårsligt vikariat, lige efter han havde afsluttet kandidateksamen. I 1963 kom han tilbage efter afsluttet turnus i Aalborg og har været der siden – kun formelt afbrudt af et par års orlov, da han uddannede sig som speciallæge i patologi.

– Man kan selvfølgelig sige, at det er en mangel i ens uddannelse, at man ikke har været flere forskellige steder, men sådan har jeg ikke opfattet det. Jeg har fulgt med udviklingen i mit fag via kurser og kongresser, siger Markil Gregersen, der ud over engagementet i identifikationsgruppen også har siddet i Retslægerådet. Hans doktordisputats fra 1970 handlede om kuliteforgiftningsfarens ved flaskegas, og et andet betydeligt forskningsområde har været børnedødsfald.

Prominente lig

Han har også haft opgaver, man ikke umiddelbart forbinder med retsmedicinsk arbejde. Markil Gregersen har siden 1970'erne været med til at undersøge, hvad man kan kalde prominente lig, som Dronning

Gunhild (ca. 530-490 f. Kr.) og forskellige moselig, deriblandt den seneste omfattende undersøgelse af Grauballe-manden, hvor man blandt andet kunne afvise, at han havde fået kraniebrud, før døden indtraf. Bruddet menes nu at være kommet på grund af afkalkning af liget i mosen.

– Disse ting har været meget spændende at arbejde med, fordi jeg har kunnet bruge den viden, jeg har fra mit fag, på et helt andet område.

Han har lagt vægt på at bibeholde opgaverne som retsmediciner, selvom der er kommet flere og flere administrative opgaver til med tiden. Først som medlem af Det Lægevidenskabelige Studienævn (1974-77) og senere som medlem af Fakultetsrådet (1979-85) samme sted, hvor han fra 1982-84 også var prodekan, og især fra 1990, hvor han tiltrådte som statsobducent – øverste leder – på Retsmedicinsk Institut.

30 år i barakker

– Jeg har haft gode medarbejdere og et godt samarbejde med fakultetet og universitetets administration – selvom det ikke altid har ført noget positivt med sig, kommer det med et smil fra Markil Gregersen.

Når han siger det, handler det kun om én bestemt sag: De barakker, som har været en del af Retsmedicinsk Instituts arbejdssted siden 70'erne. De to et-rums barakker var oprindeligt midlertidige løsninger, men den ene er der stadig, og den anden er byttet ud med en større barak i to etager.

– I 1982 sagde rektor, at Retsmedicinsk Institut var universitetets

højest prioriterede byggeprojekt. Der er nu bygget en hel masse siden, men vi har stadig barakkerne. Nu bygger amtet en ny bygning til os.

Hukommelsen skrevet ned

Markil Gregersens hukommelse rummer meget mere end den bemærkelsesværdige byggesag, og medarbejderne på instituttet opfordrede ham sidste år til at give nogle forelæsninger for dem om instituttets ånd og arbejde gennem de 45 år, det har eksisteret. De forelæsninger er blevet til en bog, som alle fik udleveret ved Markil Gregersens afskeds Symposium den 28. januar.

Han ønsker at beholde en bred kontakt med faget som pensionist. Markil Gregersen vil forske i retsmedicinsk historie i perioden fra 1700-tallet til 1916, hvor embedslægerne stod for obduktioner i Danmark. Markil Gregersen vil forsøge at afdække deres metoder, og hvordan deres undersøgelser blev brugt i retssagerne. Desuden vil han fortsat obducere i Grønland, hvor han siden 1985 har organiseret obduktionerne. Og så er der fritiden, som der uægtelig kommer mere af.

– Jeg har aldrig rigtigt sondret mellem arbejde og fritid, så jeg vil bestemt føle, at jeg får meget mere fritid. Og den skal bruges på at rejse. Det har jeg altid gjort meget, men mest i forbindelse med arbejde. Men i februar tager jeg til Egypten som turist, og så vil jeg have en jolle igen og sejle, som jeg tidligere har gjort.

Sys Christina Vestergaard /
scv@adm.au.dk

Lærebog om kontroversiel kategori

Religionsvidenskabsforskeren Anita Maria Leopold har redigeret den første lærebog nogensinde om begrebet synkretisme. Hendes egen baggrund som "andengenerations-indvandrer" har været en vigtig motivationsfaktor i projektet.

RELIGIONSBLANDING

I religionsvidenskabelig sammenhæng er synkretisme et begreb, der bruges om en proces, som indebærer en sammenblanding af religiøse traditioner. Eller rettere: En proces, hvor elementer fra flere forskellige religioner bruges i dannelsen af en ny religion eller religiøs bevægelse.

Begrebet stammer oprindeligt fra Antikken og den hellenistiske religion. Inden for kristendommen har synkretisme været et skældsord. Under Reformationen brugte protestantiske teologer det som en nedsættende betegnelse for bestræbelser på at skabe forståelse og samarbejde mellem de reformerte kirker og den katolske kirke. Synkretister var nogle, man ikke ville kendes ved. De ville nemlig ikke anerkende, at kristendommen er "ren" – en Guds åbenbarelse.

– Sandheden er jo, at alle religioner er historiske. De har forandret sig i mødet med andre kulturer og religioner og indoptaget myter, ritualer, forestillinger osv., for ellers ville de simpelthen ikke kunne eksistere, fortæller ph.d. og tidligere ekstern lektor på Afdeling for Religionsvidenskab Anita Maria Leopold, der har redigeret den første store antologi om det emne, hun også har skrevet ph.d.-afhandling om.

Mødet med den anden

Synkretisme har været i fare for helt at forsvinde som videnskabelig kategori, bl.a. fordi det har vist sig vanskeligt at definere og anvende begrebet. Men Anita Maria Leopold mener, kategorien trænger til en genfødsel.

– Jeg mener, vi har et stort behov for at diskutere religiøse og kulturelle blandingsfæno-

STATSBIBLIOTEKET

indfører fra 1. marts en fast lånetid på 30 dage på egne materialer. Brugerne skal selv holde sig ajour med egne lån via bibliotekets hjemmeside.

“ Anita Maria Leopold:

Vi kunne vælge at konstruere nogle rigtig gode analogier mellem kristendom og islam og dermed se os selv i hinanden. Hvis vi altså ønsker det.

mener, når vi lever i en pluralistisk kultur.

Hvad består tværkulturel og tværreligiøs kommunikation af? Hvordan forbedrer vi den? I min ph.d.-afhandling beskriver jeg bl.a. fænomenet "analog kodning" – altså at vi i vores møde med andre mennesker finder frem til de steder, hvor vi kan se os selv i den anden. På den måde kan vi bedre acceptere forskellene, forklarer hun.

Den politiske debat om indvandrere og integration i dag er ikke just præget af analog kodning. Tværtimod tager den ofte afsæt i etablerede fordomme – måske endda fjendebilleder – mellem kristendom og islam.

– Man kunne i stedet sagtens tage afsæt i analogier og paralleller mellem kristendom og islam. Analogier er ikke nogle, der findes i naturen, de er noget, vi konstruerer. Og vi kunne vælge at konstruere nogle rigtig gode analogier mellem kristendom og islam og dermed se os selv i hinanden. Hvis vi altså ønsker det, siger Anita Maria Leopold.

Andengenerationsindvandrer

Med en tysk-jødisk far og en svensk, kristen mor er Anita Maria Leopold selv vokset op i et krydsfelt af religiøse og kulturelle forskelle. I dag ser hun det som en væsentlig grund til interessen for synkretisme.

– Man kan jo sige, at jeg er andengenerationsindvandrer – ganske vist i en noget anden kontekst, end vi bruger det ord i dag. Men jeg kender til det med at stå i en ny gruppe, f.eks. i en skole, og straks føle, at man har lav status uden helt at vide hvorfor. Den oplevelse deler jeg uden tvivl med mange indvandrere, siger hun.

Når man ikke føler sig anerkendt i sit nye land, søger man uvilkårligt mod de grupper, hvor man kan få den nødvendige anerkendelse – typisk andre indvandrergrupper. Hjemlandet bliver det forjættede land.

– I min barndom var Sverige det forjættede land. Min mor refererede altid til Sverige, når hun mente, der var noget galt i Danmark. Det lå også i min egen bevidsthed, og der er ingen tvivl om, at erfaringerne i min egen opvækst har givet mig en dybtliggende interesse i de problemstillinger, der vedrører pluralisme og integration, siger Anita Maria Leopold, der nu bl.a. arbejder på en populærvidenskabelig bog med fokus på tværkulturel kommunikation.

Syncretism in Religion – A Reader

Anita Maria Leopold & Jeppe Sinding Jensen (red.) Equinox, 416 sider, £17,99.

Hans Plauborg /hhp@adm.au.dk

Udsnit fra bogens forside

Gene Genealogies, Variations and Evolution

J. Hein, M.H. Schierup, C. Wiuf

Oxford University Press, 296 sider, £65

Mikkel H. Schierup og Carsten Wiuf fra Center for Bioinformatik på Aarhus Universitet har sammen med Jotun Hein fra Oxford University udgivet en lærebog i coalescent teori på Oxford University Press.

Coalescent teori danner grundlag for en stor del af den dataanalyse, der skal foretages for at forstå den enkelte arts evolution, herunder den genetiske baggrund for, at forskellige individer har forskellig risiko for at udvikle sygdomme.

Lærebogen er rig på eksempler og illustrationer og forventes at blive et vigtigt referencepunkt inden for et voksende multidisciplinært studiefelt, der omfatter genetikere, biovidenskabsfolk og statistikere inden for medicinalindustrien.

Apologetik i Det Nye Testamente

Aage Pilgaard (red.)

Forlaget Anis, 176 sider, 179 kr.

Andet bind i skriftserien *Antikken og Kristendommen* handler om apologetik (læren om kirkens forsvar for troens sandhed).

Begyndelsen på kristen apologetik henføres traditionelt til det 2. århundrede med Justin som den fremtrædende skikkelse. Men der er også apologetiske tendenser i de nytestamentlige skrifter, og det er vigtigt at få skabt klarhed over, på hvilken måde man her kan tale om en apologetik. Det er udgangspunktet for alle bidrag i bogen, som er redigeret af lektor Aage Pilgaard fra Det Teologiske Fakultet på Aarhus Universitet, og som har flere bidrag fra århusianske teologer.

Semikolon, årg. 4, nr. 9

Retsanskuelser på tværs, 144 sider, gratis

Semikolon, et tidsskrift for studier af idehistorie, semiotik og filosofi, lader i det seneste nummer jura og kognitionsforskning møde hinanden. Det er første gang, at et dansk tidsskrift forsøger at belyse de to umiddelbart meget forskellige forskningsområder i en tværfaglig kontekst. Ideen er at bidrage til en bredere forståelse af retten, de retlige problemstillinger og den sociale og pædagogiske sammenhæng, de indgår i.

Opgavemanualen

John Henriksen

Forlaget Frydenlund, 152 sider, 198 kr.

Bogen er et redskab til studerende, der skal skrive større skriftlige opgaver. Den giver en grundig indføring i opgaveskrivningens kunst og forskellige faser fra problemformulering over konklusion til redigering. Bogen sætter fokus på både teorien på området og de konkrete praktiske problemer, mange studerende støder ind i undervejs.

CAMPUS modtager gerne henvendelser om nye bøger skrevet af folk med tilknytning til Aarhus Universitet.
e-mail: campus@au.dk tlf.: 8942 2334

SAMFUNDSMEDICINEREN

Cand.med. Svend Sabroe er udnævnt til professor ved Den Sundhedsfaglige Kandidatuddannelse, som han i 1997 fik ansvaret for at etablere. Et af hovedformålene med det nye professorat er at videreudvikle uddannelsen, der er en toårig overbygning på uddannelser som sygeplejerske, jordemoder, bioanalytiker samt ergo- og fysioterapeut.

Svend Sabroe har siden 1980 været lektor ved Institut for Epidemiologi og Socialmedicin, hvor han medvirkede til at indføre faget epidemiologi på lægeuddannelsen, og han er medforfatter til den første danske lærebog i

faget. Han har i en årrække deltaget i DANIDA-finansierede tværfaglige forskergrupper, hvis formål er at gennemføre sundhedstjenesteforskning og uddanne forskere fra de involverede udviklingslande. I den forbindelse har Svend Sabroe afholdt adskillige kurser på universiteter i Nepal og Uganda og vejledt en række ph.d.-studerende fra disse lande.

Svend Sabroe, der er 62 år, har inden for samfundsmedicin især forsket i revalidering og førtidspensivering. Han har også undersøgt de helbredsmæssige konsekvenser af arbejdsløshed, ligesom han har studeret en række sygdomsfremkaldende faktorer i arbejdsmiljøet, specielt organiske opløsningsmidler. De senere år har han sammen med europæiske kolleger deltaget i kortlægningen af unges rusmiddelvaner, årsager til stort alkoholforbrug og især konsekvenser af tidlig debut.

NY DIREKTØR I STUDENTERHUSFONDEN

Torsdag den 20. januar holdt Studenterhusfonden af 1991 velkomstreception for fondens nye direktør, Tom Ebbe Jakobsen.

– Jeg vil ikke lægge skjul på, at vi har gjort lidt af et scoop ved at få fat i Tom, sagde formand for fonden, prorektor Katherine Richardson.

– Studenterhusfonden har kun haft én direktør i sin levetid og er blevet synonym med sin direktør. Kaiser har bygget den fint og flot op, og de områ-

der, han har satset på, kan nu hvile, og du kan koncentrere dig om det, du vil, sagde Katherine Richardson til den nye direktør.

– Jeg har overtaget ledelsen af et barn, der nu er blevet voksent. I hvert tilfælde ung voksen. Men modsat andre unger på 13-15 år er Studenterhusfonden af 1991 ikke i lømmelalderen, men i en alder, hvor der fortsat skal ses fremad, svarede den 46-årige Tom Ebbe Jakobsen i sin tale.

Tom Ebbe Jakobsen er uddannet revisor og kommer fra en stilling som økonomichef hos CVU Jelling. Før han fandt ud af, at hans karrierevej skulle gå den vej, læste han teologi på Aarhus Universitet i halvandet år, så det er lidt som at komme hjem, siger han selv om det nye job. /scv

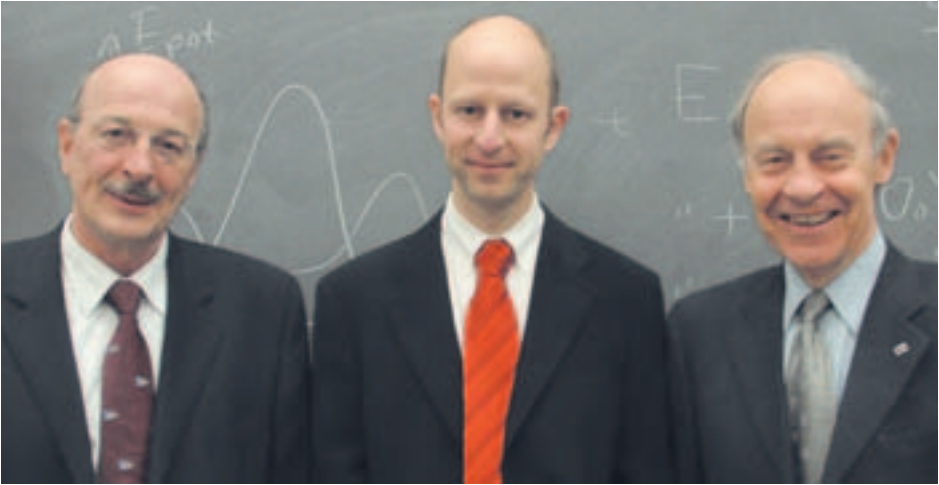
PROJEKTFOLK PÅ PLADS I STUDENTERHUSET

De to konsulenter, som skal knytte forbindelse i form af praktikophold og projekter mellem studerende og virksomheder, er nu fundet og er godt i gang. Det er den 30-årige Rasmus Jakobsen (t.v.), der er cand.it. oven på en bachelorgrad i idehistorie, og den 56-årige Laurits Zangenberg, der har en bred erfaring på direktørniveau fra erhvervslivet og har eget konsulentfirma. Han er deltidsansat hos Projektzone.dk, som er et samarbejde mellem Aarhus Universitet og Handelshøjskolen i Århus.

JØRN OLSEN, professor i socialmedicin ved afdeling for Epidemiologi og leder af Center for Epidemiologisk Grundforskning i Danmark, overtager pr. 1. februar stillingen som professor og chair ved den epidemiologiske afdeling ved UCLA i Los Angeles. Der er tale om en femårig stilling, hvor Jørn Olsen bevarer sin tilknytning til både grundforskningscentret og Aarhus Universitet.

NÅR VIDENSKAB ER KUNST

Sys Christina Vestergaard

Doktoranden Henrik Stapelfeldt omgivet af de to opponenter, nobelprisvinderen, professor Dudley Herschbach (t.h) og professor Hanspeter Helm fra Albert-Ludwigs-Universität i Freiburg.

Nobelprisvinder i kemi i 1986 Dudley Herschbach fra Harvard University besøgte i slutningen af januar Aarhus Universitet som opponent på en doktorafhandling om, hvordan stærke laserpulser kan anvendes til at kontrollere molekylers orientering – lavet af lektor, ph.d. Henrik Stapelfeldt fra Kemisk Institut.

Den 72-årige Dudley Herschbach var imponeret over afhandlingen og over Aarhus Universitet generelt.

– Laboratorierne er tip-top, og Henrik Stapelfeldts arbejde er meget visionært og lovende. Denne type videnskab placerer Aarhus Universitet og Danmark på en fremtrædende plads i det internationale videnskabsmiljø, sagde Dudley Herschbach efter doktorforsvaret.

Henrik Stapelfeldts arbejde er godt eksempel på, at videnskab på det niveau burde opfattes som kunst, tilføjede nobelpristageren.

– Folk opfatter videnskab som

en teknisk ting, men det er bedre at tænke på det som et arkitektonisk arbejde. Arkitekten skal vide meget om teknikken, men det er ikke arkitektens vigtigste bidrag. Det er visionen om at lave et hidtil ukendt projekt og evnen til at se eksisterende metoder og redskaber sat sammen på en måde, som er specielt god og kan åbne folks øjne. Det gør arkitekten, men det gør videnskabsmænd også. Så videnskab er et meget kunstnerisk foretagende. /scv

MINDEORD

Hans Jørgen Thomsen døde torsdag den 13. januar, 54 år gammel. Thomsen, som han blev kaldt på Idéhistorie – der var hans arbejdsplads fra begyndelsen af 70'erne – var i enhver henseende en ener. Hans uforfærdede stil, hans varme og rummelighed, hans af alt og alle påvirkede optræden, hans store intellektuelle energi, hans all-round originalitet, hans til tider iøjnefaldende selvdestruktivitet og hans store menneskelige dømmekraft – der ikke altid omfattede ham selv – alt dette var træk ved hans sammensatte personlighed.

På Idéhistorie, hvor han havde sit virke i omkring 30 år – til maj kunne han have fejret 25 år som fastansat lektor – mister stedet nu en meget stor del af sin identitet – i den grad har Thomsen igennem alle årene været med til at præge stedet. Han gik aldrig i et med tapetet, og der er næppe nogen student, der igennem alle disse år har været ved instituttet, som ikke – når alle andre er glemte – vil

kunne huske Thomsen. Af studenter var han som underviser og person meget afholdt. Her var der i hvert fald en universitetslærer, som både var imødekommende og buldrende original. Af kolleger og i det hele taget ansatte ved Idéhistorie var han kendt, respekteret og elsket som person og som en meget produktiv forsker, der, når han skrev en bog – og han har skrevet mange – i den grad gav sig selv, at omverdenen forsvandt. Hans person var afholdt af alle ved instituttet, og savnet er stort.

Frihed og kontingens var titlen på hans disputats fra 1988. Det var et tema, som var og forblev gennemgående i hans tænkning – og i hans liv. For Thomsen levede, som han tænkte, og tænkte, som han levede. Han var på det rene med at leve på kontingensens vilkår, det vil sige uden sikkerhedsnet i overleverede eller gængse meninger og opfattelser. I den forstand var livet et åbent eksperiment. Som sluttede alt for tidligt den 13. januar.

Thomsen havde mange gange været i nærheden af døden, i sommer fik han en blodprop i hjertet, men kom over det. Han stod for at skulle genoptage sit virke på instituttet.

Ved sin død efterlader Thomsen sig sin kone Vibeke, tre mindre og to voksne børn. Vibeke har igenem årene ikke bare været Hans Jørgens støtte, men ud over al menneskelig forestillingsevne været hans anker og redningsmand, når livseksperimentet blev for mørkt.

Hans-Jørgen Schanz

FORMIDLING TIL BØRN OG UNGE

Lektor Keld Nielsen, leder af Steno Institutet, er udpeget som formand for en arbejdsgruppe vedrørende forskningskommunikation til børn og unge. Arbejdsgruppen, der er nedsat af Videnskabsministeriet i samarbejde med Undervisningsministeriet og Kulturministeriet, skal komme med anbefalinger og kon-

krete eksempler på, hvordan forskning og videnskab bedst kommunikeres til børn og unge.

– Vi skal meget gerne opnå, at vores børn og unge kan bruge videnskaben og forskningens resultater på nye og spændende måder, siger videnskabsminister Helge Sander.

VI BEKLAGER

I forbindelse med omtalen i nr. 1 af overlæge, dr.med. Leif Østergaards tiltræden som professor ved Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet angav vi fejlagtigt, at den nye professor hedder Søndergaard og er ansat ved Skejby Sygehus. Det skulle naturligvis være Århus Sygehus. Vi beklager meget de to fejl.

M E D D E L E S E R

Redigeret af Journalkontoret,
Den Centrale Administration, Ndr. Ringgade 1, 8000 Århus C, tlf. 8942 1151.
Deadline for Meddelelser onsdag kl. 12.00 i ulige uger – 10 dage før udgivelse.
Journalkontoret forbeholder sig ret til – i den trykte avis – at forkorte opslagene med henvisning til, hvor der kan indhentes yderligere oplysninger.
Opslag/annoncer sendes i wordformat til: **meddelelser@au.dk**
Se deadlines på **www.au.dk/da/adm/journal/meddel/**

DOKTORGRADEN

Forsvar

SUN
Fredag den 4. februar 2005, kl. 14.00 forsvarer **Tae-Hwan Kwon**, MD sin doktorafhandling med titlen: “Regulation of renal aquaporins and sodium (co)transporters in experimental physiological and pathophysiological conditions”.

Forsvaret er offentligt og finder sted i Auditorium 424, Anatomisk Institut, Bygning 230, Universitetsparken. De officielle opponenter er professor, med.dr. Bengt Rippe og professor, dr. Carel van Os. Afhandlingen kan rekvireres ved henvendelse til professor, dr. med. Søren Nielsen, Vand- og Salt Centret, Anatomisk Institut.

Fredag den 25. februar 2005, kl. 14.00 forsvarer cand.med. **Annette Haagerup** sin doktorafhandling med titlen: “The inheritance of type I allergy”.

Forsvaret er offentligt og finder sted i Auditorium 424, Anatomisk Institut, Bygning 230, Universitetsparken. De officielle opponenter er professor, dr.med. Arne Svejgaard og seniorforsker, dr.med. Flemming Pociot. Afhandlingen kan rekvireres ved henvendelse til doktoranden Lindholmvej 9, 8680 Ry.

Fredag den 4. marts 2005, kl. 14.00 forsvarer overlæge **Hans Kirkegaard** sin doktorafhandling med titlen: “Clinical aspects of recovery from neuromuscular block induced by non-depolarising neuromuscular relaxants with an intermediate duration of action”.

Forsvaret er offentligt og finder sted i Auditorium 424, Anatomisk Institut, Bygning 230, Universitetsparken. De officielle opponenter er professor Lars Eriksen og professor, dr.med. Jørgen Viby Mogensen. Afhandlingen kan rekvireres ved henvendelse til doktoranden Skæring Hedevej 68, 8250 Egå.

SAM

Fredag den 4. februar 2005 kl. 13.00 (præcis) forsvarer lektor **Jens Hartig Danielsen** sin doktorafhandling med titlen: “Parallelhandel og varenes frie bevægelighed”.

Forsvaret finder sted i Juridisk Auditorium, bygning 343. De officielle opponenter er: professor, dr.jur. Peter Germer, Juridisk Institut, Aarhus Universitet og professor, dr.jur. Jens Fejø, Handelshøjskolen i København. Afhandlingen udgives af Jurist- og Økonomforbundets forlag og kan erhverves for 850,00 kr. inkl. moms.

Konferering

SUN
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultet har den 18. januar 2005 konfereret den medicinske doktorgrad til afdelingslæge **Finn Bjarke Christensen**, ph.d. for en afhandling med titlen: “Lumbar spinal fusion, outcome in relation to surgical methods, choice of implant and postoperative rehabilitation”.

PH.D.-GRADEN

Forelæsninger

SUN
Med henblik på erhvervelse af ph.d.-graden i medicin holder cand.med. **Sune Leisgaard Mørck Rubak** den 22. februar 2005, 14.00 et offentligt forsvar med titlen: “Effekt af et kursus i den motiverende samtale i intensiv behandling af type 2 diabetes opdaget ved screening i almen praksis”. Forsvaret finder sted i Samfundsmedicinsk Auditorium, Bygning 261, Vennekyst Boulevard 6, Århus C.

Tildelinger

SUN
Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets Akademiske Råd har på sit møde den 10. januar 2005 tildelt følgende ph.d.-graden i medicin:

Cand.med. **Jon Waarst Gregersen** for afhandlingen “Transgenic mice as a model for multiple sclerosis”.

Cand.med. **Reimar Niels Wernich Thomsen** for afhandlingen “Diabetes mellitus and community-acquired bacteremia: Risk and prognosis”.

Det Sundhedsvidenskabelige Fakultets Akademiske Råd har på sit møde den 10. januar 2005 tildelt cand.cur. **Kirsten Lomborg** ph.d.-graden i sygepleje.

NAT

Det Naturvidenskabelige Fakultet har den 4. januar 2005 tildelt ph.d.-graden i naturvidenskab til følgende:

Cand.scient. **Charlotte Harkjær Fynbo** for afhandlingen “Protein engineering of serine proteases for specific cleavage of fusion proteins”.

Cand.scient. **Mai Marie Holm** for afhandlingen “Structure-Function Studies of the AMPA and Kainate Receptors”.

Cand.mag. **Jens Ole Jensen** for afhandlingen “Fællesskab, fitness og foreningsidræt. Kulturanalytisk studie af fællesskabsrelationerne i to danske idrætsmiljøer”.

www.hum.au.dk/fak/studier/skrivevaerksted.htm

Tilmeldingsskema kan hentes på ovenstående webadresse og skal sendes til Det Humanistiske Fakultet, Bygn. 453, 5., Nobelparken, Jens Chr. Skous Vej 3, 8000 Århus C. Tilmeldingsfristen er 8. februar 2005

Forskeruddannelsen - Sundhedsvidenskab

Se www.health.au.dk/forskeruddannelse

FORSKNINGSSTØTTE

Ph.d.-stipendier/kandidatstipendier - SAM

Ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet er et antal ph.d.-stipendier og kandidatstipendier inden for nationaløkonomi, driftsøkonomi, jura, statskundskab og psykologi ledige til besættelse pr. 1. maj 2005 eller snarest derefter.

Ansøgningsfrist: 4. marts 2005 kl. 12.00.

En komplet oversigt over aktuelle opslag samt opslagenes fulde ordlyd kan ses på www.samfundsvidenskab.au.dk/opslag

LEGATER OG STIPENDIER

Konsul Axel Nielsens Mindelegat

Efter Mindelegatets fundats ydes der bl.a. støtte til unges uddannelse og dygtiggørelse. Efter praksis gives der støtte til studerende ved samfunds- og sprogvidenskabelige uddannelser ved handelshøjskoler og universiteter.

Legaterne gives udelukkende i forbindelse med studierejser i udlandet af minimum 3 måneders varighed. Der ydes ikke støtte til grupperejser.

Ansøgninger skal være Aarhus Universitets journalkontor, Nordre Ringgade 1, 8000 Århus C i hænde senest mandag den 28. februar 2005, kl. 12.00. Henvendelse vedrørende udlevering af ansøgningsskemaer bedes rettet til Journalkontoret (bygning 431, Nordre Ringgade 1), tlf. 8942 1150.

Understøttelsesfonden for enker og børn af præster i folkekirken eller lærere i den danske folkeskole

Af “Understøttelsesfonden for enker og børn af præster i folkekirken” er nogle portioner ledige, som kan søges af:

- Enker efter præster i folkekirken, som ved sygdom eller på anden måde er særlig vanskeligt stillede, eller som har behov for midlertidig økonomisk bistand.
- Børn af præster i folkekirken, når den af forældrene, der er præst, er død, og børnene har behov for økonomisk støtte.
- Børn af præster i folkekirken til hjælp til en påbegyndt længerevarende undervisning eller til studier og anden uddannelse.

Studier og/eller forskning i USA

Forårets ansøgningsfrist for legater til studier eller forskning i det akademiske år 2005-2006 er onsdag den 2. marts, 2005 kl. 12.00

Mere om at studere eller forske i USA samt ansøgningsskema på www.wemakeithappen.dk
Danmark-Amerika Fondet & Fulbright Kommissionen, Fiolstræde 24, 3, DK-1171 København K

Af “Understøttelsesfonden for enker og børn af lærere i den danske folkeskole” er nogle portioner ledige, som kan søges af:

- Enker efter lærere i folkeskolen, som ved sygdom eller på anden måde er vanskeligt stillede.
- Ugifte børn, fortrinsvis døtre, af lærere i folkeskolen, når den af forældrene, der er lærer, er død, og børnene har behov for økonomisk støtte.

Ansøgning, forsynet med skoleforvaltningens påtegning samt oplysning om ansøgerens kvalifikationer, må være Københavns stifts bispekontor, Nørregade 11, 1165 København K, i hænde senest 15. marts 2005.

Forskningsrådet for Udviklingsforskning (RUF)

har til uddeling i efteråret 2004 og foråret 2005 bevilget et antal rejsestipendier af max. 15.000 kr. til specialestuderende, med forskningsprojekter af relevans for dansk ulandsbistand

Ansøgningsfrist: 1. marts 2005. Ansøgningsskema og –betingelser findes på www.geogr.ku.dk/edu/RUF-rejsestipendier/stipendier.htm.

Yderligere oplysninger fås på sekretariatet for RUF-Rejsestipendier, c/o Lene Strandsbjerg Wolff, Geografisk Institut, Københavns Universitet, Øster Voldgade 10, 1350 København K, E-mail: ls@geogr.ku.dk

International scholarship programme of Ecole Normale Supérieure de Cachan

Yderligere oplysninger på www.ens-cachan.fr

Ansøgningsfrist: 15. april 2005

KONGRESSER OG MØDER

Musikanalytiske temaer i dansk musikvidenskab Symposium - Lørdag den 16. april 2005, kl. 11-18.30 Afdeling for Musikvidenskab, Institut for Æstetiske Fag, Aarhus Universitet.

Symposiet har som sit mål at præsentere en bred vifte af de arbejder og tanker med relation til musikanalyse, der p.t. foregår i Danmark. I spændingsfeltet mellem 'traditioner' og 'trends' indenfor musikanalyse vil 20 danske musikforskere fremlægge deres tanker omkring, resultater af og visioner for musikanalyse.

Yderligere oplysninger på www.hum.au.dk/nyheder/kalender eller hos Thomas Holme Hansen: musthh@hum.au.dk.

Benzon Symposium No. 54 i 2007

Indkaldelse af ansøgninger

Alfred Benzon fonden indkalder hermed ansøgninger vedrørende emne for og organisation af Benzon Symposium No. 54 i sommeren 2007.

Yderligere oplysninger og ansøgningsskema findes på fondens hjemmeside for symposier: www.benzon-symposia.dk.

Ansøgningsfrist 21. februar 2005.

KURSER

Akademiske genrer og skriftlig formidling

Center for undervisningsudvikling: Skriveværksted F05
Hvilke kriterier ligger der til grund for bedømmelsen af universitetsopgaver?
Hvordan kan man effektivisere sin skriveproces?
Hvordan argumenterer man?
Hvad kendetegner god akademisk sprogbrug?
Hvordan formidler man sin faglige viden i artikel-form?

Spørgsmål vedrørende forløbet kan rettes til Tine W. Jensen, imvtwj@hum.au.dk eller

PERSONALESTYRELSEN

Se cirkulærerne på:
www.perst.dk

Se alle opslag i fuld længde på www.au.dk/meddelelser

Feriehuse i sommerferien

Så er tiden inde til at ansøge om feriehus/lejlighed i sommerferien 2005. Husene kan søges af alle, der har været ansat ved Aarhus Universitet i mindst 2 år.

Fristen for ansøgning til Feriefonden er fredag den 4. marts 2005 kl. 12.00.

Sommerferieperioden løber fra uge 24 til uge 34 (inkl.). Det er muligt at ønske 3 forskellige uger og 3 forskellige boliger. Vi forsøger naturligvis at imødekomme alle ønsker, men da der erfaringsmæssigt er en del sammenfaldende ønsker, vil det som tidligere år sandsynligvis blive nødvendigt at foretage lodtrækning blandt ansøgerne. Der vil blive udsendt meddelelse om resultatet af lodtrækningen senest fredag den 11. marts 2005.

Bestillingssedler og nærmere oplysninger: Feriefonden af 1979 v/Aarhus Universitet
Att. Birgit Svenningsen
Ndr. Ringgade 1, bygn. 431, 1., 8000 Århus C
Tlf.: 8942 4414, e-mail: ferie@au.dk
Kontorets åbningstid: mandag – fredag fra kl. 9-12.
Se også www.au.dk/feriefond/

Feriefonden råder over følgende huse/lejligheder:

1. **Lejlighed i Husumgade/København** (2 sovepl. + 2 opredninger)
2. **Lejlighed i Husumgade/København** (4 sovepl. + 2 opredninger)
3. **Lejlighed Sundholmsvej/Amager** (2 sovepl. + 2 opredninger)
4. **Sommerhus, Femmøller** (6 sovepl. + 2 opredninger)
5. **Sommerhus, Rude Strand** (5 sovepl. + 2 opredninger)
6. **Sommerhus, Søndervig** (8 sovepl.)
7. **Sommerhus, Båring Vig** (6 sovepl.)
8. **Sommerhus, Strandfogedvej/Skagen** (6 sovepl.)
9. **Sommerhus, Højensvej/Skagen** (6 sovepl.)
10. **Sommerhus, Sandbjerg** (4 sovepl. + 2 opredninger)

Aarhus Universitets Gæstehus

Aarhus Universitets Gæstehus har 10 lyse, hyggelige værelser, heraf fire dobbeltværelser med adgang til bad, toilet og internetforbindelse. Desuden er der rummelige fællesfaciliteter med tv-stue og veludstyret spisekøkken. Gæstehuset ligger centralt placeret i forbindelse med universitetets Trøjborgkompleks, lige over for Trøjborg Centret og med flere bybuslinjer i umiddelbar nærhed.

Gæstehuset kan benyttes af gæster med tilknytning til Aarhus Universitet og øvrige videregående uddannelsesinstitutioner i Århus.

Værelsesreservation mandag til fredag kl. 9-15 på tlf. 8942 1797 eller via email: kaj@adm.au.dk.

Priserne i 2005 er følgende (incl. moms):

Enkeltværelse	330 kr. pr. nat
Dobbeltværelse	475 kr. pr. nat

Ved samlet ophold ud over 14 dage er prisen herefter 200 kr. (enkeltvær.) og 300 kr. (dobbeltvær.) pr. nat.

Prisen inkluderer sengelinned og håndklæder.

Mere om gæstehuset samt billeder af værelser og fællesfaciliteter på: www.au.dk/da/tilknyt/gaesthus

STILLINGER

TAP-STILLINGER

Forskningslaborant (barselsvikar)
Ved Afdeling for Fysiologi, Aarhus Universitet er der en deltids barselsvikar (9 måneder) stilling som forskningslaborant ledig til besættelse d. 1. marts 2005 eller efter nærmere aftale. Det er dog et krav, at oplæringsfasen i laboratoriets teknikker og rutiner skal foregå i ca. en måned før den gravide tager på barselsorlov (primo april). Stillingen er 32 timer om ugen.

Laboratoriets forskningsprojekter har til formål at belyse synaptisk kommunikationen mellem nerveceller og foregår til dels med forsøgsdyr. Følgende teknikker bruges rutinemæssigt i laboratoriet: dyrkning af nerveceller fra rottefostre; molekylærbiologiske teknikker (herunder DNA/RNA arbejde og enkeltcelle PCR); forberedelse til og udførelse af elektrofysiologiske forsøg (med f.eks. patch clamp optagelser). En ansøger med erfaring indenfor en eller flere af disse teknikker vil blive foretrukket, lige såvel som kendskab til edb vil være en fordel.

Aflønning efter gældende overenskomst mellem DLF/HK og Finansministeriet ("ny løn").

Nærmere oplysninger fås ved henvendelse til professor John D.C. Lambert (tlf. 8942 2784; jl@fi.au.dk).

Du skal søge stillingen, hvis du er interesseret - uanset din alder, køn, race, religion eller etnisk tilhørsforhold.

Ansøgning vedlagt relevante bilag (f.eks. eksamensbevis, anbefalinger mv.) sendes til: Afdeling for Fysiologi, Ole Worms Allé 160, Aarhus Universitet, 8000 Århus C, mærket "laborantvikar", og skal være Instituttet i hænde senest d. 15. februar 2005.

STUDENTERUNDERVISERE OG FAGLIGE VEJLEDERE

Ansøgningen skal indeholde oplysninger om faglige og pædagogiske kvalifikationer. Aflønning i henhold til finansministeriets overenskomst med SUL (Studenterrunderisernes Landsforening). Ansøgningen skal indeholde cpr.nr. Opslagenes fulde ordlyd fremgår af fakulteternes hjemmeside.

FAGLIGE VEJLEDERE

Studievejleder i Spansk
Spansk søger en ny studievejleder snarest muligt. Pt. aflønnes jobbet med 26 timer/mdr. og ansættelsen vil ske frem til 31.december 2005 med mulighed for forlængelse.

En motiveret ansøgning med beskrivelse af hidtidigt studieforløb og øvrige relevante oplysninger skal sendes til Afdelingen for Klassisk og Romansk, att: Studienævnet for Spansk, Brasiliansk og Latinamerikastudier, Institut for Sprog, Litteratur og Kultur, Jens Chr. Skous Vej 5, bygn. 463, 8000 Århus C og skal være os i hænde senest den 8. februar 2005, kl. 12.00. Ansøgningen mærkes: 2005-215/1-164.

ANDRE STILLINGER

Studenterrådet søger ny generalsekretær
Studenterrådet ved Aarhus Universitet søger fra 1. marts 2005 ny generalsekretær. Stillingen er normeret til 18 timer om ugen med løn og ansættelsesvilkår i henhold til gældende overenskomst.

Ansøgningsfrist er fredag den 18. februar 2005 og jobsamtaler forventes at finde sted i uge 8. Ansøgningen sendes til Studenterrådet ved Aarhus Universitet, mrk.: "Generalsekretær".

Yderligere oplysninger kan findes på www.sr.au.dk eller ved henvendelse til generalsekretær Martin Skøtt på telefon 2899 2327.

BOLIG

Til leje:
For visiting teacher without children. Apartment in walking distance from University for rent from 15. February and 1 year. The apartment is 106 square meter and include two living rooms an suite with balcony, a sleeping room, another little room, kitchen and a small bathroom. The apartment will be partially furnished. The rent will be kr. 5800,00 pr. Month and with 3 month deposit. Normal consumption of heat and electricity included.
email: alex99@aarhusmail.dk

Møbleret værelse fremlejes i dejligt kollektiv på Trøjborg fra 1. marts - 1. maj. Husleje 2600 kr. pr. mdr. inklusiv avis, internet, TV og hygge. Madordning 800 kr. pr. mdr. Vi er 8 beboere mellem 24 og 34 år. Værelset er ca. 12 kvm. og har egen altan.
6130 1623 email: maiseo5@hotmail.com

Fremleje Ønskelejlighed midt i centrum fremlejes snarest til forsker/gæstelærer i 2-3 mdr. eller efter aftale. Smuk ny møbleret lejlighed 88 kvm. i rolig, lukket område m/ fri parkeringsplads. Ca. 200 m fra Musikhuset. Lejligheden indeholder køkken/alrum, stue og soveværelse. Desuden er der vaskemaskine og tørretumbler. Husleje: kr. 7.200,-/md incl. el og varme. Depositum: 3 mdr. husleje. Tlf: 2239 3845.

Villa i nærheden af Aarhus Universitet udlejes i juli måned 2005 til danskere eller udlændinge med tilknytning til Aarhus Universitet.
Mobil 2325 1575.

Boligannoncer

Sendes til Studenterrådet, Aarhus Universitet, Ndr. Ringgade 3, 8000 Århus C., Tlf. 8942 1164.
vedlagt 30 kr. til dækning af omkostninger.

Ved indrykning via e-mail: sr@sr.au.dk indbetales beløbet med angivelse af navn på 3635 - 4809 5008 45.

Annoncen kan afleveres personligt på ovennævnte adresse.

Se også boligannoncerne på: www.sr.au.dk
Her er det også muligt at indtaste sin annonce gratis. Annoncen vil være tilgængelig i ca. 20 dage.

FORENINGEN MOTIONSCENTRET VED AARHUS UNIVERSITET

indkalder hermed iflg. foreningens vedtægter § 8, stk. 2 til

Ordinær generalforsamling
Torsdag den 24. februar 2005 kl. 15.00
i International Students Centre (salen), Willemoesgade 15 D (ved siden af Motionscentret)

Dagsorden
Valg af dirigent og 2 stemmetællere
1. Formandens beretning
2. Fremlæggelse af revideret regnskab
3. Indkomne forslag
4. Fastsættelse af kontingent
5. Valg til bestyrelsen
6. Valg af 2 revisorer og 1 revisorsupplant
7. Eventuelt

Forslag, der ønskes behandlet på generalforsamlingen, skal fremsættes skriftligt og være formanden i hænde senest 8 dage før generalforsamlingen.

Thorsten Ingemann Hansen
Formand
Institut for Idræt, Katrinebjergvej 89C

KALENDER

1.-18. FEBRUAR

Oplysninger om arrangementer sendes til campus@au.dk

Tirsdag 1.

KL. 19.30. IDRÆTSMEDICINEN I DANMARK

Historiske betragtninger ved Thorsten Ingemann Hansen, Center for Idræt. Desuden holder forsknings-assistent, ph.d. Søren Bak-Jensen, Medicinsk Museion, København, foredrag om danske kiropraktorer 1920-43: autoritet og autorisation. Steno Museet. Arr.: Jydsk Medicinhistorisk Selskab.

Onsdag 2.

KL. 10. INTERNATIONAL SPOUSES GROUP

Welcome and introductions. Faculty Club, Building 421, Fredrik Nielsens Vej.

KL. 14.15. PRAKTISKE OG TEKNISKE ANLÆG I DANSKE KLOSTRE

Lektor Hans Krøgaard Kristensen i afdelingens onsdagsseminar. Aud. 5, Moesgård. Arr.: Afd. for Middelalderarkæologi.

Mandag 7.

KL. 13.15. GRUNDTVIG OG GRUNDTVIGIANISMEN

Lektor Jørgen I. Jensen introducerer til forårets forelæsningsrække. Auditorium A 1, Det Teologiske Fakultet. Arr.: Center for Grundtvigstudier

KL. 15. JEAN MONNET LECTURE

The History of European Integration 1945-1972 by Thorsten Borring Olesen, Jean Monnet Professor, Dept. of History and Area Studies, University of Aarhus. Building 324, auditorium 025. Arr.: Jean Monnet Center.

Onsdag 9.

KL. 10. INTERNATIONAL SPOUSES GROUP

Peter Bakker, Dept. of Linguistics, on Linguistic World Records. Faculty Club, Building 421, Fredrik Nielsens Vej.

KL. 14.15. HANDEL OG FORBRUG HOS DANSKE BØNDER I SENMIDDELALDER OG RENÆSSANCE

Professor Bjørn Poulsen i afdelingens onsdagsseminar. Aud. 5, Moesgård.

Arr.: Afd. for Middelalderarkæologi.

Torsdag 10.

KL. 10-15.30. GERMAN IDEALISM TODAY

Seminar with Nordic philosophers on the actuality of German idealism. Further information: www.au.dk/meddelelser Richard Mortensen Stuen, Studenternes Hus. Arr.: Nordic Network for German Idealism.

KL. 19. DEN HEMMELIGE TRO OG DEN GLEMTE VISDOM

I en række forelæsninger om Ægypten fortæller forskningsadjunkt, ph.d. Jesper Hyl Dahl denne gang om Papyrusfundet fra Nag Hammadi. Museet holder ekstraordinært åbent fra 18.00-19.00, så man kan besøge museets samlinger, deriblandt også en lille ægyptisk samling, hvis hovedattraktion er en mumie fra ca. 1000 f.Kr. Fri entré. Antikmuseet, bygn. 414. Mere på: <http://www.daes.dk/> Arr.: Dansk Ægyptologisk Selskab og Antikmuseet.

Mandag 14.

KL. 13.15. GRUNDTVIG OG MYTOLOGIEN

Adjunkt Sune Auken i forelæsningsrækken *Grundtvig og grundtvigianismen*. Auditorium A 1, Det Teologiske Fakultet. Arr.: Center for Grundtvigstudier.

KL. 15. JEAN MONNET LECTURE

The History of European Integration 1973-2005 by Morten Rasmussen, PhD, Dept. of History and Area Studies, University of Aarhus. Building 324, auditorium 025. Arr.: Jean Monnet Center.

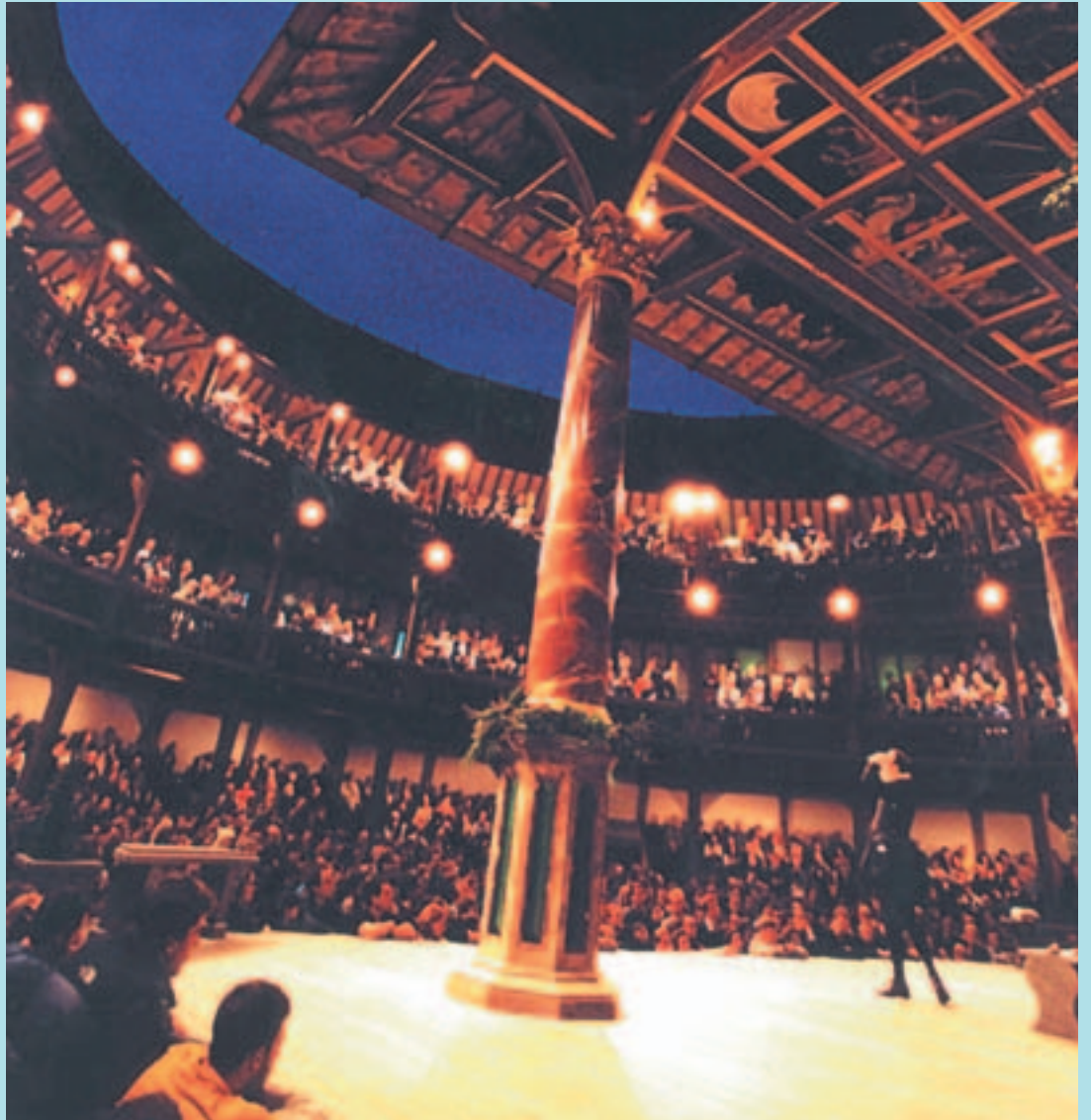
SOMMERKOLE I CAMBRIDGE

Tænketanken "Forsk og fortæl" opfordrede sidste år universiteterne til at udbyde sommerkurser, og det har Folkeuniversitetet taget til sig.

Et samarbejde med University of Cambridge giver interesserede danskere chancen for i ti dage at følge kurser på det berømmede engelske universitets internationale sommerskole.

Her får kursisterne fra Folkeuniversitetet adgang til 18 intensive kurser inden for temaerne "Historie" og "Shakespeare" i dagene fra den 10. til den 20. juli. De historieinteresserede kan vælge mellem kurser om bl.a. Alexander the Great, Britain and Europe 1945-2005, Cromwell and the English Revolution, British and American Intelligence. Shakespearekurserne byder bl.a. på: Romanticising Shakespeare, Shakespeare and Violence, Shakespeare's early tragedies, og Shakespeare and his contemporaries.

Priserne ligger mellem 11.800 og 15.800 kr. inkl. flybillet. Interesserede kan høre meget mere om sommerskolen på et informationsmøde på Aarhus Universitet fredag den 4. februar, hvor Sarah Ormrod fra University of Cambridge møder op. Det er gratis at deltage, men det kræver en opbringning til Folkeuniversitetet for at melde sig til. Tlf. 8619 0566.

FRUGTBARE FORHINDRINGER

Dogmefilmene har været med til at ryste, obstruere og forstyrre den filmiske repræsentation – tilsyneladende med frugtbare konsekvenser for både skuespillerne, instruktørerne og filmenes endelige udgivelse.

På et todages symposium sætter Afdeling for Dramaturgi og Afdeling for Æstetik og Kultur fokus på filmdogmer som et dramaturgisk greb, hvor obstruktionen spiller en central rolle. I Lars von Triers og Jørgen Leths film *De fem benspænd* er dogme-

reglernes obstruerende karakter sågar selve omdrejningspunktet.

I teaterhistorien har dogmetænkningen været på spil fra Aristoteles til Ibsen, og symposiet vil også se nærmere på forholdet mellem film og teater. Spørgsmålet er, om filmens dogmebevægelse kan inspirere teateret eller andre kunstarter.

Dagen før symposiet er der på Kasernes scenen mulighed for at se eller gense fire dogmefilm: *De fem bespænd* (Trier/Leth) kl. 9.30, *De ydmygede*

(Jagil) kl. 10.30, *The king is alive* (Levring) kl. 12 samt *Dogville* (Trier), som vises kl. 14.

Programmet for symposiet kan findes på www.au.dk/meddelelser

DOGMER: OBSTRUKTION OG VITALISERING

Fire dogmefilm 14. februar

Symposium, 15-16. februar.

Kasernes scenen, store sal.

Tirsdag 15.

KL. 14.15. RELIGIONSVIDENSKABERE I ERHVERVSLIVET

På dette gå-hjem-møde giver Holger Andersen fra Magistrenes A-kasse nogle gode råd om at finde gennem jobjungen som nyuddannet akademiker. Mød også to religionsvidenskabere, der brød gennem lydmuren hos de private virksomheder, og hør om de udfordringer, de møder som magistre i det private erhvervsliv. Lok.110, Det Teologiske Fakultet

Onsdag 16.

KL. 13.15. PALEOCLIMATE AND ENVIRONMENTAL CHANGES IN THE BLACK SEA AREA

Seminar. Se www.au.dk/meddelelser Nobelparken, bygning 455, lokale 116. Arr.: Danmarks Grundforskningsfonds Center for Sortehavstudier

KL. 14.15. VIKINGESKIBSMUSEET I ROSKILDE

Museumsfaglig chef Jan Bill om skibsvrag – kulturhistorisk værdi og antikvarisk praksis i afdelingens onsdagsseminar. Aud. 5, Moesgård. Arr.: Afd. for Middelalderarkæologi.

KL. 17.30. FORTÆLLINGER FRA FREMTIDEN

Peter Dreyer om den usynlige revolution. De fleste af os har hørt nogle af historierne om nano-robotter, der transporterer medicin rundt i kroppen, motorer, som er 1000 gange mindre end bredden af et hår, materialer af nanotråde, som vil vende op og ned på flyindustrien, og nanochips, som vil revolutionere computerindustrien. Omvæltninger af næsten bibelske dimensioner, men hvor langt er udviklingen, og hvad kan vi i virkeligheden forvente os? Århus Hovedbibliotek, Mølleparken. Arr.: Innovation Lab.

Fredag 18.

KL. 14. FREDAGSBAR

Koncert med Lowmax – tre instrumenter, tre riff, tre minutter. Gratis adgang. Nordhavngade 1-3. Arr.: STUDENTERHUS ÅRHUS.

KL. 20. POETRY SLAM

Første afdeling af de åbne Århusmesterskaber 2005. Gratis for medlemmer, andre kr. 30,-. STUDENTERHUS ÅRHUS.

Arr.: Poetklub Århus og STUDENTERHUS ÅRHUS.

UNIVERSITY AND SOCIETY. CULTURE AND POLITICS

Lecture series for international staff

Faculty of Theology, building 441, auditorium 1

Tuesday, February 8

3.00 – 5.00 P.M. UNIVERSITY AND CORPORATE CULTURE

Rector Niels Chr. Sidenius

Jørgen Grønnegård Christensen, Department of Political Science and member of the University Board

Tuesday, February 22

3.00 – 5.00 P.M. UNIVERSITY CONDITIONS

Bodil Due, Head of Faculty

Hanne Leth Andersen, Department of Romance Studies

Tuesday, March 8

2.00 – 5.00 P.M. ART IN DENMARK

Location: ARoS, Aros Allé 2.

Jacob Wamberg, Department of Art History

Ole Capien, Deputy Director at ARoS.

It will be possible to visit the museum

after the lecture.

*"If I had thought about it, I wouldn't have done the experiment.
The literature was full of examples that said you can't do this."*

SPENCER F. SILVER om det arbejde, som førte til den unikke Post-it-lim.

En klistret historie

POST-IT®.

For mange af os er de lige så vigtige som toiletpapir, de små pastelfarvede Post-it-noter med den let klistrede bagsidekant, der gør dem egnede til at hænge på stort set hvad som helst – igen og igen. I ekstreme nødstilfælde kan de oven i købet også anvendes som toiletpapir, hvilket undertegnede oplevede i forbindelse med en minde-rig stropeture som soldat. Men det er heldigvis en historie, som nu ligger dybt begravet et sted i øvelsesterrænet ved Oksbøl. Den vil vi ikke grave frem. Til gengæld har Bagsiden gravet lidt i historien om opfindelsen af de uundværlige Post-it.

Historien, viser det sig, er et skoleeksempel på, hvordan held og tilfældigheder ofte fører til de største opdagelser og opfindelser. De fleste kender historien om, hvordan Alexander Fleming ved en tilfældighed opdagede penicillin, da en skimmelsvamp kom forbi og tog livet af hans bakteriekultur i petriskålen. Færre ved, at f.eks. Viagra også blev opdaget ved en ren og skær tilfældighed, da nogle forskere var i færd med at afprøve produktets virkning mod halsbetændelse. Her havde det absolut ingen virkning, men forskerne begyndte snart at rapportere om højst interessante bivirkninger.

Heureka!

Historien om Post-it går tilbage til 1968, hvor en amerikansk kemiker ved navn Spencer F. Silver var i gang med at udvikle en ny superlim. Det gik elendigt. Efter mange forsøg stod han stadig med en lim, der ikke klistrede bedre end Philadelphia-flødeost. Den bedste ide, nogen kunne komme op med, var at bruge limen til klistrende opslagstavler. Men forsøg viste hurtigt, at den slags opslagstavler mest af alt virkede som en magnet på støv, skidt og fluer. Ideen måtte opgives.

I 1973 skete der så noget, der nærmest havde karakter af guddommelig indblanding. Art Fry var kemiingeniør og produktudvikler ved firmaet 3M og havde haft en lidenskab for praktiske

løsninger, siden han som knægt begyndte at producere specialfremstillede kælke af overskudstræ i hjembyen i Iowa. Nu var han korsanger i sin fritid og havde længe gået og ærgret sig over, at de små papirlapper, han puttede i sin sangbog, bestandigt faldt ud på det mest uheldige tidspunkt lige før en bestemt sang. Han havde hørt om Spencer Silvers nye lim, og i et sandt "Heureka-øjeblik" gik det op for ham, at Silvers klæbestof måske kunne fungere som et pålideligt bogmærke.

Glad far

På 3M var man ikke begejstret for Frys ide. For dyrt og for vanskeligt, lød de andre ingeniørers dom. Men Fry var ikke sådan at slå ud. "Det er jo gode nyheder," svarede han. "Hvis det var let, kunne enhver gøre det. Hvis det er så svært, som I siger, er 3M den virksomhed, som kan gøre det."

Resultatet er, som de siger hos 3M, historie. Post-it® blev introduceret i 1980, og allerede året efter blev det udnævnt til at være firmaets mest be-

KROPSKUNST. CAMPUS fik i sidste nummer ideen til, hvordan Post-it-noter potentielt kunne danne ny avantgardemode.

mærkelsesværdige nye produkt. Art Fry blev ny cheffingeniør, og i dag regner man med, at der på verdensplan er solgt over 1.000.000.000.000 Post-it-noter.

I dag er Art Fry gået på pension, men han glæder sig fortsat over sin opfindelse. "Det er som at se sine børn vokse op og være glade og succesfulde," siger Post-its far.

Advarsel: Det kan ikke tilrådes og er i nogle tilfælde endog forbudt at bruge Post-it i offentlige bøger og dokumenter. Spencer og Frys opfindelse efterlader nemlig en usynlig rest lim, som akkumulerer støv og skidt, der kan ødelægge værdifulde papirer.

Hans Plauborg / hhp@adm.au.dk

Derfor er kvinder simultankapable, men kan ikke læse kort

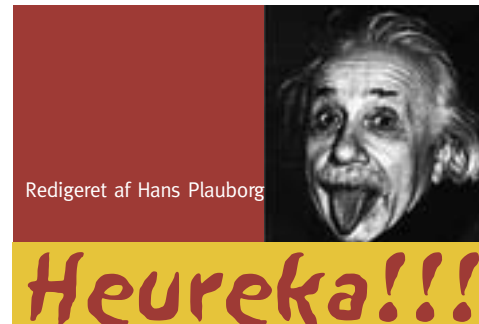
En amerikansk hjerneforsker med det pompøse navn Rex Jung (den unge konge!) har fundet en videnskabelig forklaring på, hvorfor kvinder ikke er de fødte navigatører. Deres hjerner er ganske enkelt ikke indrettet til at finde vej og læse kort, mener hjerneforskeren fra University of New Mexico.

Hans undersøgelser viser, at den del af hjernen, som har at gøre med matematisk

problemløsning – den grå del af hjernemassen – som er mest praktisk at bruge, når man eksempelvis skal læse kort, bruges seks og en halv gange mere af mænd end af kvinder. Til gengæld bruger kvinder den hvide del af hjernemassen – den del, der gør os i stand til at bearbejde følelser, anvende sprog og være simultankapable – hele ni gange mere end mænd.

Professor Jung og lederen af hele forskningsprojektet professor Richard Haier er videnskabsmænd nok til at drage en ikke-sexistisk konklusion:

– Resultaterne viser, at den menneskelige udvikling har ført til to forskellige typer hjerner, som imidlertid er designet til lige intelligent opførsel, siger Richard Haier til tidsskriftet *NeuroImage*.

En cola med pesticider

Her på siden skrev vi i *CAMPUS* nr. 6, at indiske landmænd var begyndt at sprøjte bomulds- og chilimærkerne med Coca-Cola for at holde skadedyr væk. Straks gik der – endnu engang – rygter om, at Bagsiden løber med halve videnskabelige vinde, og det er derfor en særlig glæde at kunne afsløre, at der nu er fundet en mulig videnskabelig forklaring på den amerikanske læskedriks hidtil ukendte egenskaber.

En undersøgelse foretaget af New Delhi-centeret for Science and Environment af 12 forskellige softdrink-mærker har således vist, at de alle indeholder op til 16 forskellige insekticider og pesticider. I Coca-Cola fandt man mængder af den dødelige insektgift Lindane, som var 35 gange højere end EU-normen. Den ikke mindre farlige gift Malathion blev fundet i mængder, der var 137 gange højere end EU-normen. Og så hjælper det næppe meget på tilliden til den brune, perlende sukkerdrik, at indholdet af DDT kun var ni gange højere end EU's grænseværdi.

Inden Bagsiden risikerer at lægge verdens mest kendte *brand* i ruiner, skal det nævnes, at det efter al sandsynlighed er det indiske vand, der er skurken. Giftresterne i flasker og dåser menes at kunne spores tilbage til det høje niveau for giftrester i det indiske vand. Her gik vi lige og troede, at en Coca-Cola er en Coca-Cola er en Coca-Cola.

Lindrer tro smerte?

"Is it safe?" "Is it safe?" "Is ... it ... safe?"

Der er formentlig ikke mange i den gruppe af frivillige, der nu har sagt ja til at undergå tortur i videnskabens navn, som husker Laurence Oliviers (Der weisse Engel) isnende spørgsmål til den intetanende Dustin Hoffmann i den berømte tandlægetorturscene fra filmen *Marathon Man*. I så fald havde de aldrig meldt sig til det forsøg, der under ledelse af en forskergruppe på Oxford University bl.a. skal afdække, om religiøs tro kan lindre fysisk smerte.

Forsøgspersonerne vil blive udsat for en ganske håndgribelig smerte ved hjælp af chilipulver og varmepuder på håndryggen, alt imens neurologer, farmakologer og anatomer studerer deres hjerner via scanningsbilleder.

– Oplevelsen af smerte afhænger af biologiske faktorer såsom den mængde væv, der beskadiges, og de endorfiner, hjernen udskiller. Men vi ved fra beretninger, at stærkt religiøse mennesker ofte kan udholde store smerter, og det er bl.a. det, vi nu vil søge en forklaring på, siger dr. Alison Gray fra The Royal College of Psychiatrists.

Al Qaeda-myrrer

Forskere verden over har længe undret sig over, hvordan myrearten *Camponotus cylindricus*, bedre kendt som selvmordsmyren fra Borneo, bærer sig ad med at sprænge sig selv i luften, hvis den skal forsvare sit bo mod indtrængen udefra.

Men nu er der gennembrud i forskningen, efter at en amerikansk kemiker har kigget nærmere på indholdet af det selvdetonerende lille væsen. Det viser sig, at myrerne indeholder kirtler med en eksplosiv blanding af ætsende fænoles og andre syrer samt sukker. Nogle af syrerne er aldrig tidligere fundet i insekter. Sukkerstoffet skal sørge for, at den farlige cocktail klæber sig godt fast til fjenden.